

140 /
1972/2

ქართული
ბიბლიოთეკა

50

წლის

სამეცნიერო

12
1972

გარკონული
ზინაზიოთეკა

ქვეყნის რევიზია

აქთანდილ გუჩუნიძე

მკლ3563ა

სსრკ შპაჩხნის 50 წლისთავს

რევოლუცია
იმედი ხვალის,
დაჩაგრულების
არსობის პური...

ჩუ,—
ტრიბუნაზე ლენინი არ
და მიუპყრია
მსოფლიოს ყური.
გარინდებული
გლახაკი უსმენს
და მზისეული
იღვრება სითბო:
— ამდენი ტანჯვა
ეყოფა რუსეთს,
რადგან რუსეთი
თქვენა ხართ თვითონ.
ხელს თქვენს ნაოფლარს
ვერავენ ახლებს,
თვითონ ნუ მისცემთ
ამის უფლებას...
...და ურიგებდა
ლენინი ხალხებს
ნუგეშს,
მიწას და
თავისუფლებას...

რა გზები განვკლეთ,
გზები რა ძნელი,

ბეწვზე რამდენჯერ ეკიდა ბედი.
 მაინც მოვედით,
 მაინც გავძელით,
 რადგანაც რწმენა მოგვეცა მეტი.
 რადგანაც რწმენა მოგვეცა მეტი,
 რწმენა,
 რომელიც ბელადმა მოგვეცა...
 და უფრო მეტიც,
 ის გვედგა გვერდით,—
 სამშობლოსათვის ვკვდებოდით როცა;
 და უფრო მეტიც,
 ის გვედგა გვერდით
 ჰესის თუ
 ლექსის შენების დროსაც
 და ზეიმებზე,
 როგორც გოლიათს—
 ეჭირა ჩვენი გაშლილი დროშა;
 და უფრო მეტიც,
 ის გვედგა გვერდით,
 როდესაც კაცი გაფრინდა ცაში,
 დაბრუნებისას თითქოს ვხედავდით,—
 თვითონ ბელადმა დაუკრა ტაში.

რწმენის გარეშე არცერთი წამი,
 არცერთი კაცი რწმენის გარეშე.
 მხოლოდ და მხოლოდ ნათელი რწმენით
 ვძლიეთ ათასგვარ ავდარს, ქარიშხალს,
 მისი სიცხადე,

მისი სიმკვეთრე
 მეგობრად გვახლავს,—
 გვათოვს თუ გვაწვიმს;
 გვაცოცხლებს მარად რწმენა სიკეთის,—
 რწმენა ყველაზე კაცური კაცის...
 რწმენა,
 რომელიც სისხლად გვიღვლავს,
 რწმენა,
 რომელიც არჩენს იარას,
 რწმენა,
 რომელიც ახლავს სიმღერას,
 სიტყვას,
 საქრეთელს,
 ნამგალს,
 იარაღს...

დიდებულია—
 მხარდამხარ მღერის
 ადამიანი
 სხვადასხვა ერის.

დიდებულია—
 მხარდამხარ იღწვის
 ადამიანი
 სხვადასხვა მიწის.

და ერთმანეთის გულისფიცარზე
 ყური სასმენად მიდებულია:
 ადამიანი მღერის მიწაზე,—
 დიდებულია,
 დიდებულია!..

ამ ქვეყანაზე გზა მრავალი:
 ზოგი დიდია,
 ზოგი—პატარა,
 დღისით სავალი,
 ღამით სავალი,
 ზოგან ღმერთია,
 ზოგან—სატანა...
 სულ სხვაა ჩვენი—
 დიდება მოსავს,
 არც გვინატრია არასდროს სხვა გზა;
 რწმენა,
 რომელიც სამშობლომ მოგვეცა
 საუკუნეებს გაჰყვება საგზოდალ!..

კამეზა

• 1972 •

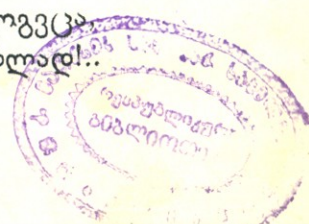
1972

საქართველოს ალექსანდრე
 ლეონიძის და ვ. ი. ლენინის სახელობის
 შოკოკოქიათა ობიექტის
 სასახლის "ბი სტარს უოქლთიუნი"
 საავტორო უზრუნველყოფის
 სააგენტო

გამოცემის 1926 წლიდან

საქ. კვ. მ. ი. ი.

გამომცემლობა

3030303030
საქართველოს სსრ მინისტრთა
საბჭოს თავმჯდომარის
მოადგილე.

დღის კურსი

საბჭოთა მრავალეროვანი ხალხი, მთელი პროგრესული კაცობრიობა დიდი ზეიმით აღნიშნავს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირის შექმნის 50 წლისთავს.

დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის გამარჯვებით, რომელმაც დაამსხვრია სოციალური და ეროვნული ჩაგვრის ბორკილები, დაიწყო ახალი ერა ჩვენი ქვეყნის ხალხთა ისტორიაში. დიდმა ოქტომბერმა საქართველოს ისტორიაშიც ახალი ფურცელი გადაშალა... 1921 წლის 25 თებერვალს საქართველოს აჯანყებულმა მშრომლებმა, საბჭოთა რუსეთის XI წითელი არმიის დახმარებით, დაამხეს მენშევიკების ხელისუფლება და დაამყარეს პროლეტარიატის დიქტატურა. ამ დღიდან საქართველოს მრავალსაუკუნოვანი ისტორიაში დაიწყო ახალი ეპოქა. ქართველმა ხალხმა სამუდამოდ დააღწია თავი ეროვნული და სოციალური ჩაგვრის უღელს, რომლის წინააღმდეგ ბრძოლას ახმარდა მთელ თავის ძალ-ღონეს.

არ იყო ხალხის პოლიტიკური, სახალხო-სამეურნეო, სულიერი და კულტურული ცხოვრების არც ერთი უბანი, რომელიც არ მოითხოვდა რევოლუციურ გარდაქმნებს, უმაგალითო შემოქმედებითს შრომას. და აი, სწორედ აქ სასიცოცხლოდ საჭირო გახდა „რკინისებური ძმობა წითელ მოსკოვთან“, როგორც ეს ჯერ კიდევ 1921 წლის მაისში მოსწრებულად თქვა ნიჭიერმა პოეტმა პაოლო იაშვილმა. ქართველმა ხალხმა და საქართველოს კომუნისტურმა ორგანიზაციებმა, რომლებმაც დასძლიეს ნაცინალ-უკლონისტთა წინააღმდეგობა, ერთსულოვნად დაუჭირეს მხარი ამიერკავკასიის ფედერაციისა და სსრ კავშირის შექმნის ლენინური იდეებს.

საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების გამარჯვებიდან თვენახევრის შემდეგ ვ. ი. ლენინმა თავის ცნობილ წერილში „აზერბაიჯანის, საქართველოს, სომხეთის, დაღესტნის, მთის რესპუბლიკების ამხანაგ-კომუნისტებს“

მოგვცა მთელი რიგი ფრიადმნიშვნელოვანი პოლიტიკური მითითებანი და დაგვისახა სოციალისტური მშენებლობის, რესპუბლიკის საწარმოო ძალთა მძლავრი აღმავლობის მცენიერულად დასაბუთებული პროგრამა და ხალხი ძალღონის დაუზოგავად შეუდგა ამ დიადი ლენინური პროგრამის განხორციელებას.

ლენინური ეროვნული პოლიტიკის გამარჯვების ნათელი განსახიერებაა საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკა. წინათ, როგორც ვ. ი. ლენინი ამბობდა, საქართველო უფრო გლეხური ქვეყანა იყო, ვიდრე რუსეთი. საბჭოთა ხელისუფლების წლებში იგი გადაიქცა მსხვილ ინდუსტრიულ, მაღალგანვითარებული სოფლის მეურნეობის და მოწინავე კულტურის რესპუბლიკად.

კომუნისტური პარტიის მიერ ლენინური ეროვნული პოლიტიკის განხორციელებას დახმარების შედეგად, მოძმე საბჭოთა ხალხების ძმური თანამშრომლობითა და ურთიერთდახმარებით

რებით, პირველ რიგში დიდი რუსი ხალხისა, საქართველო საბჭოთა კავშირის ნახევარსაუკუნოვან იუბილეს კვებება შესანიშნავი მიღწევებით ეკონომიური და კულტურული ცხოვრების ყველა დარგში, ადამიანთა საქმიანობის ყველა სფეროში.

რესპუბლიკის რუკაზე განდენ ახალი ქალაქები და რაიონები, რკინიგზის ხაზები და ავტომაგისტრალები; საქართველო გადაიქცა მოწინავე მრეწველობის მხარედ. მის ტერიტორიაზე განლაგებულია საბჭოთა კავშირში მსხვილი სამრეწველო კომპლექსები, აგებულია ათასობით დიდი სამრეწველო საწარმო, მათ შორის მთელ ქვეყანაში ცნობილი ამიერკავკასიის შავი მეტალურგიისა და ავტომობილმშენებლობის პირმშონი — რუსთავის მეტალურგიული და ქუთაისის საავტომობილო ქარხნები.

შეიქმნა ინდუსტრიის ახალი დარგები; მწყობრში ჩადგა ჭიმიური, მანქანათმშენებლობის, ელექტროტექნიკური მრეწველობის ასობით მძლავრი საწარმო. მათი პროდუქცია — დაზგები, სინთეზური ბოჭკო, ხელსაწყოები, ელექტრომაგვლები, ფოლადის მილები, წყალქვეშაფრთიანი კატერები, მსუბუქი და კვების მრეწველობის ფართო ასორტიმენტის ნაწარმი — გარგად არის ცნობილი ყველა მოძმე რესპუბლიკაში და ჩვენს ქვეყნის ფარგლებს გარეთ.

საბჭოთა ხელისუფლების წლებში საქართველოში შეიქმნა მძლავრი ენერგეტიკული ბაზა. ამჟამად რესპუბლიკაში აწარმოებენ მილიარდ კილოვატსათზე მეტ ენერჯიას, რაც 453-ჯერ სჭარბობს 1913 წლის დონეს. რესპუბლიკის მრეწველობის განვითარების ტემპებისა და მასშტაბების წარმოსადგენად საკმარისია აღინიშნოს, რომ ამჟამად სამრეწველო პროდუქციის საერთო მოცულობა 104-ჯერ გაიზარდა 1921 წელთან შედარებით.

ამჟამად მთელი საქართველო ახალმშენებლობათა ხარაჩოებშია. მდინარე ენგურზე შენდება ამიერკავკასიაში ყველაზე დიდი ჰიდროელექტროსადგური, მდინარე არაგვზე კი — ჟინ-

ვალქესი. იქმნება მადნეულის ახალი სამთომეტალურგიული ცენტრი, ფართოვდება ჭიათურის მარგანეცის მოპოვება.

რესპუბლიკის ყველაზე დიდი მონაპოვარი და ეკონომიკის ზრდის საფუძველია ეროვნული მაღალკვალიფიციური მუშათა კადრების, გამოცდილ სამეურნეო მუშაკთა, ინჟინერ-ტექნიკური ინტელექტუალის დიდი არმიის შექმნა. ამჟამად რესპუბლიკის სახალხო მეურნეობაში შრომობს 1,5 მილიონი მუშა-მოსამსახურე.

დიდი გარდაქმნები მოხდა სოფლის მეურნეობაში. დაძლეულია საუკუნოვანი ჩამორჩენილობა, შექმნილია მოწინავე ტექნიკით შეიარაღებული მაღალგანვითარებული, მრავალდარგოვანი სოციალისტური სოფლის მეურნეობა. ქართული მიწა დაიფარა ჩაის პლანტაციებით, ზერებით, ციტრუსოვანთა ნარგავებით, აყვავებული ბაღებით.

საქართველოს სოფლის მეურნეობის წამყვანი დარგი გახდა მეჩაიეობა. რესპუბლიკაში შემუშავებულია ჩაის ნარგავთა მოვლა-პატრონობის ყველაზე სრულყოფილი აგროტექნიკური მეთოდები. საქართველოს მეცნიერებმა გამოიყვანეს მსოფლიოში საუკეთესო ჩაის სელექციური ჯიშები; მსოფლიოში პირველად ჩვენს რესპუბლიკაში შეიქმნა ჩაის საკრეფი მანქანები, მათ ავტორებს მიენიჭა უმაღლესი ჯილდო — ლენინური პრემია. ამჟამად საქართველოზე მოდის საბჭოთა კავშირში წარმოებული ხარისხოვანი ჩაის ფოთლის 95 პროცენტი.

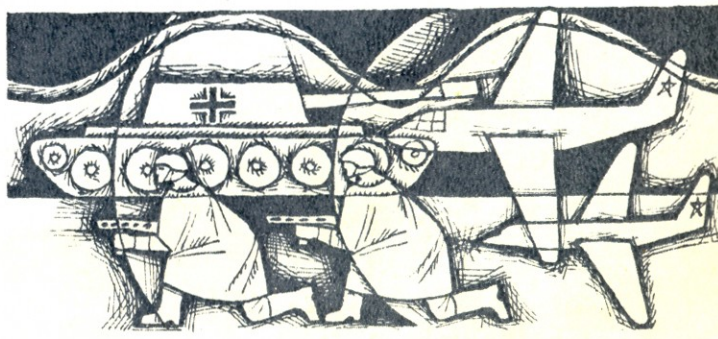
საქართველო ციტრუსების ნაყოფის — მანდარინის, ფორთოხლისა და ლიმონის ძირითადი მწარმოებელია. რესპუბლიკას ერთ-ერთი წამყვანი ადგილი უჭირავს სამრეწველო ჯიშების ყურძნის, ხილის, აბრეშუმის პარკის, მაღალხარისხოვანი თამბაქოს, ეაიერ-ზეთოვანი და სხვა ტექნიკური კულტურების მოყვანაში.

ამჟამად რესპუბლიკაში მევენახეობის წილად მოდის სოფლის მეურნეობის მთლიანი პროდუქციის 20 პროცენტზე მეტი, ქართველ მეღვინეთა შედევრები ფართოდ არის ცნობილი მსოფ-

ლიოში. საერთაშორისო დათვალიერებათა ლაურეატების — ლენინური პრემიის აკადემიის ჯილდოთა კოლექციაში არის 100-ზე მეტი ოქროს, ვერცხლისა და ბრინჯაოს მედალი. საქართველო მზარდი რაოდენობით ეწევა სამარკო ლენინის, კონიაკის, შამპანურისა და მევენახე-მეღვინეთა გამოცდილების ექსპორტს. რესპუბლიკაში მოწყობილია პირველად მსოფლიოში, ქართველ მეცნიერთა მიერ შექმნილი სექსუვის საწინააღმდეგო სამსახური. ამას წინათ ჩვენი სპეციალისტების დახმარებით ასეთი სამსახური შეიქმნა ბულგარეთშიც.

საქართველოს სამრეწველო-ეკონომიურ განვითარებაზე ისიც მეტყველებს, რომ ჩვენში წინათ შემოქმენდათ თითქმის ყველაფერი, ნემსის ჩათვლით. დღეს კი საქართველოს მსოფლიოს 100 ქვეყანაში საექსპორტოდ გააქვს თავისი სამრეწველო და სოფლის მეურნეობის პროდუქცია, ხოლო 36 ქვეყანაში — თავის სპეციალისტთა ცოდნა და გამოცდილება; რესპუბლიკის წარგზავნილები ეგვიპტეს დაეხმარნენ ასუანის კაშხალის, ხოლო ინდოეთს — ფხილას მეტალურგიული ქარხნის აგებაში, ავღანისტანს — ავტომაგისტრალების, ვიეტნამს — ჩაის ფაბრიკების, იემენს — საზღვაო ნახსადგურის მშენებლობაში, კუბას — საჩვენებელ მეურნეობათა მოწყობაში, ეგვიპტეს — კონსერვატორიის დაარსებაში; ქართველი სპეციალისტები გეოლოგიურ გამოკვლევებს ეწეოდნენ ალჟირში, სადაც ამჟამად მუშაობენ, უწევენ რა მეცნიერულ-ტექნიკურ დახმარებას, უზიარებენ განათლების, ჯანმრთელობის დაცვის, სოციალური უზრუნველყოფის ორგანიზაციის გამოცდილებას.

50 წლის წინათ საქართველოს მოსახლეობის 76 პროცენტი უწიგნური იყო. საბჭოთა ხელისუფლების წლებში განხორციელდა კულტურული რევოლუცია. ამჟამად სწავლობს მილიონნახევარზე მეტი ადამიანი — ესე იგი საქართველოს მოსახლეობის თითქმის ერთმესამედი. რესპუბლიკაში გატარებულია რვაწლიანი სავალდებულო განათლება და წარმატებით ხორციელ-

დება საყოველთაო საშუალო განათლებას. სკოლებში ასწავლიან 7 სხვადასხვა ენაზე — ქართულ, რუსულ, სომხურ, აზერბაიჯანულ, აფხაზურ, ოსურ და ქურთულ ენებზე. უმაღლესი განათლების დონით საქართველოს ჩვენს ქვეყანაში წამყვანი ადგილი უჭირავს. რესპუბლიკაში 18 უმაღლესი სასწავლებელია, 100 საშუალო სპეციალური განათლების სასწავლებელი, 4500 ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლა, მეცნიერებათა აკადემია, 200-ზე მეტი სამეცნიერო დაწესებულება, რომლებიც კვლევით მუშაობას ეწევიან თანამედროვე მეცნიერების ყველა ძირითად მიმართულებათა მიხედვით. საერთაშორისო აღიარება ჰპოვეს მათემატიკის, ფიზიკის, ფიზიოლოგიის, ფსიქოლოგიის, ენათმეცნიერების, ეთნოგრაფიის, აღმოსავლეთმცოდნეობის ქართულმა მეცნიერულმა სკოლებმა.

ჩვენს რესპუბლიკაში განხორციელებული კულტურული რევოლუციის ერთ-ერთ უდიდეს მიღწევად ითვლება წიგნის გამოცემისა და პერიოდული ბეჭდვითი სიტყვის განვითარება. საბჭოთა ხელისუფლების დამყარებამდე საქართველოში 3 ასული წლის მანძილზე გამოცემული იყო 6 ათასი წიგნი 1 მილიონი ეგზემპლარი საერთო ტირაჟით. დღეს, მარტო 1971 წლის განმავლობაში საქართველოში დაიბეჭდა 2400-მდე სახელწოდების წიგნი 15 მილიონამდე ტირაჟით. გამოდის 120 სახელწოდების ჟურნალი და სხვა პერიოდული გამოცემა, 130 სახელწოდების გაზეთი. ყოველ 100 სულზე მოდის 350 წიგნი და 40 პერიოდული გამოცემა. საქართველოში წიგნები, გაზეთები და ჟურნალები ისტამბება ქართულ, რუსულ, აფხაზურ, ოსურ, სომხურ და აზერბაიჯანულ ენებზე, აგრეთვე მთელ რიგ უცხო ენებზე. რესპუბლიკის მოსახლეობას ემსახურება 3 ათასზე მეტი ბიბლიოთეკა, რომელთა წიგნადი ფონდი 20 მილიონ ეგზემპლარს აღემატება, 2 ათასზე მეტი კლუბი და კულტურის სახლი, 74 მუზეუმი, 22 პროფესიული თეატრი, 1800-ზე მეტი კინოდანადგარი.

ქართველ მწერალთა ნაწარმოებები

ითარგმნა და გამოიცა მრავალ ენაზე — სოციალისტურ ქვეყნებსა და დასავლეთში. ქართველ მხატვართა ნამუშევრები გატანილია საერთაშორისო გამოფენებზე ნიუ-იორკში, ლონდონში, ვენეციაში, დრეზდენში, ბრიუსელში, მონრეალში. ქართული თეატრები დიდი წარმატებით გამოდიან ევროპის სცენებზე. ქართული არქიტექტურის გამოცდილებითა და მიღწევებით დანტერესებული არიან მსოფლიოს მრავალ ქვეყანაში. ქართველ კინემატოგრაფისტთა ფილმები აღინიშნა ისეთ ავტორიტეტულ დათვალიერებათა პრისებით, როგორიცაა მსკოვის, კანის, ვენეციის, ედინბურგის, ობერპაუზენის, კრაკოვის ფესტივალები. ქართველ კომპოზიტორთა ნაწარმოებებს ასრულებენ ამერიკის შეერთებულ შტატებში, საფრანგეთში, გერმანიის დემოკრატიულ და ფედერაციულ რესპუბლიკებში, პოლონეთში, უნგრეთში... ახალგაზრდა ქართველი პიანისტები, მევიოლინეები, მონღერლები საპროზო ადგილებს იკავებენ საერთაშორისო კონკურსებზე; მრავალი ქართველი სპორტსმენი მსოფლიოს რეკორდსმენია.

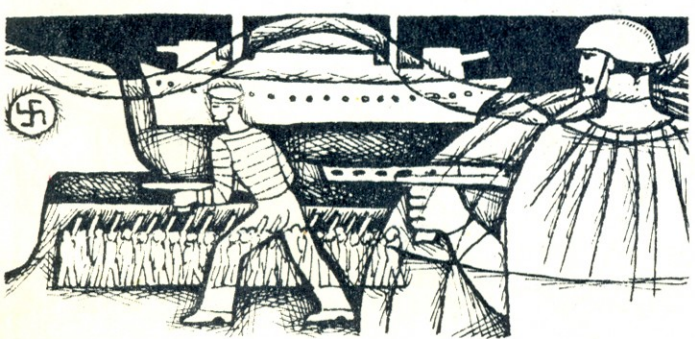
საბჭოთა ხელისუფლების წლებში ძირეულად გაუმჯობესდა მოსახლეობის სამედიცინო მომსახურება — ახლა ყოველ ათას კაცზე საქართველოში მოდის 37,1 ექიმი. საქართველო სამართლიანად არის სახელგანთქმული თავისი ჯანმრთელობის კერებით: აქ არის ასობით მაღალმთიანი, მთიანი და ზღვისპირა კლიმატური სადგურები და თითქმის ყველა არსებული კლასისა და ჯგუფის 1400-ზე მეტი სამკურნალო მინერალური წყარო, რაც კურორტოლოგიისა და ფიზიოთერაპიის დიდი სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრების შექმნის საშუალებას იძლევა.

ჩვენი რესპუბლიკის მოსახლეობის მეხუთედმა ნაწილმა უშუალო მონაწილეობა მიიღო დიდ სამამულო ომში, ხოლო აქედან მესამედზე მეტი გმირულად დაეცა ბრძოლის ველზე. მეოთხედმა მილიონმა ქართველმა ვაჟიშვილმა და ქალიშვილმა მიიღო საბრძოლო ორდენები, მათგან 136-ს მიენიჭა საბჭოთა კავშირის გმირის წოდება. რაიხ-

სტაგზე ეგოროვისა და ქანთარაძის მშენებელი საბჭოთა დროშა-სამარტო არა მარტო ფაშისტურ მხეცზე გამარჯვების სიმბოლოა, არამედ საბჭოთა ხალხების დიდი მეგობრობის გამოხატულებაც არის. სწორედ ასევე, რუს პოლეთავისა და ქართველ მოსულიშვილისათვის უმაღლესი სამხედრო ჯილდოს მინიჭება და იტალიის ეროვნულ გმირებად გამოცხადება საბჭოთა ხალხის ინტერნაციონალური ერთიანობის აღიარებაა.

საქართველო საბჭოთა კავშირის ერთ-ერთი მრავალეროვანი რესპუბლიკაა. აქ ქართველებთან ერთად შეხმატებულეზულად ცხოვრობენ და შრომობენ ბევრი ერისა და ეროვნების წარმომადგენლები. ხალხთა უანგარო მხარდაჭერის, ჭეშმარიტი ინტერნაციონალური სულისკვეთების გამოვლინებაა ქ. რუსთავის, რუსთავის მეტალურგიული და ქუთაისის საავტომობილო ქარხნების, ენგურის ჰიდროელექტროსადგურისა და სხვა მრავალი საწარმოს მშენებლობა, სადაც აქტიური მონაწილეობა მიიღეს რუსებმა, უკრაინელებმა, აზერბაიჯანელებმა, სომხებმა და სხვა ეროვნებათა წარმომადგენლებმა. სულ უფრო მტკიცდება საქართველოს მშრომელთა მეგობრული ურთიერთობა მოძვე საბჭოთა რესპუბლიკების მშრომელებთან. საქართველოსა და სხვა საბჭოთა რესპუბლიკებს შორის ტრადიციული გახდა სოციალისტური შეჯარებები, რაც ხელს უწყობს ახალ შრომით წარმატებებს, განამტკიცებს ხალხთა მეგობრობასა და ძმობას.

რესპუბლიკის მშრომელთა თავდადებული შრომის შედეგად წარმატებით სრულდება სახალხო მეურნეობის განვითარების მეცხრე ხუთწლიანი გეგმა. სსრ კავშირის შექმნის 50 წლისთავის ჭეშმარიტად დიდმა ზეიმმა, ჩვენი ქვეყნის ყველა ერისა და ეროვნებათა თავისუფლებისა და აღორძინების დღესასწაულმა, კვლავ და კვლავ განსაკუთრებული სიძლიერით გვაგრძობინა მეგობრული მხარდაჭერისა და ძმობის ძალა, ხალხთა ერთიანობის დიდი გრძნობა — ოქტომბრის ეს ყველაზე შესანიშნავი მონაპოვარი.

მქტომბრის ქუჩაზეა ეს სკოლა, იმ მიდამოების მახლობლად, სადაც თბილისის რკინიგზის სადგურია. საკლასო ოთახების მალაღობრივი ფანჯრები პირდაპირ გადაჰყურებს ქალაქში შემოსულ ლიანდაგებსა და ნაირფერ ვაგონებს. უფრო შორს კი ჩანს იისფერ ნისლეში გახვეული ქალაქი და მზით ავსებული სივრცე.

არის თითქოს რაღაც ნიშნული იმაში, რომ სკოლა მქტომბრის ქუჩაზეა, რომ ლიანდაგებს გადაჰყურებს, რომ მის წინ არავითარი შენობა არ დგას და თავისუფალი გასახედია შორეთში. აქაური ყმაწვილები ხომ ჩვენი ქვეყნის ბედნიერი მომავალი თაობაა, რომელსაც ძალა შესწევს სიმღლეებს შეეჭიდოს, ისწავლოს და იღვწოდეს ჩვენი სამშობლოს საკეთილდღეოდ.

მაგრამ ეს გზები და ლიანდაგები ახალგაზრდებს სთავაზობს არა მხოლოდ ნაირ შესაძლებლობებს მათი მომავალი ცხოვრებისათვის, არამედ საინტერესო დღევანდელ დღესაც. ამათ ასტუმრებს ამ ორიოდე წლის წინ სომეხი მეგობრები, ხოლო წელს — სვერდლოვსკელი თანატოლები. ამ გზებისა და ლიანდაგების საშუალებით მოსულა სკოლაში უამრავი წერილი სიყვარულისა და მოკითხვისა, რომელთაც ხშირად მორიდებული თხოვნა ჰხვდება: გამოგვიგზავნეთ, თუ ძნელი არ იქნება, თქვენი ქალაქის ხედები, ან ალბომი საქართველოზე, ან თქვენი პიონერული ეურნალ-გაზეთების რამდენიმე ნომერი, მოგვწერეთ თქვე-

მეგობრობის

სნივეტი

თეატრ სხვადასხვა

ფოტო ალ. კაპანაძის

ნი რაზმის, რაზმეულის საქმეებზე და სხვა. განსაკუთრებით ამ ბოლო დროს, როდესაც მთელი ჩვენი ქვეყანა საბჭოთა კავშირის შექმნის 50 წლისთავისათვის ემზადებოდა, გაიზარდა მოთხოვნილება ქართულ მაგალიტებზე. ზოგი საქართველოს სსრეს პრეზიდიუმის დროშას ითხოვდა, ზოგი ანბანს, ზოგი ქართული ტან-

საცმლის მოდელს, ზოგი ცეკვების მონახაზებს, ზოგი სიმღერებს, ქართველ პოეტთა წიგნებს, ქართული ქედურობის ნიმუშებს.

— ამხანაგო პიონერებო, — სწერდა ვოლოდარსკის მე-4 სკოლის მე-5 მეოთხე კლასი აქაურ მე-5 მეოთხე კლასს, — გულმოდგინედ ვემზადებით ჩავატაროთ საბჭოთა

შინა უმთირიშვილმა, მარინა ხაკაიშვილმა, ლილა კახაძემ და შინა ვაკსინაშვილმა თავიანთი რაზმის ალბომი უმადონის და მუშაინიზად გააფორმეს. მეთათაჟმეილმა დიდი სინარული მოუტანა ზრატხაელი მემორიაზის ბაათიშმა.

კავშირის ხალხთა მეგობრობის ფესტივალი, სადაც ჩვენ წარმოვადგინთ საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკას. გთხოვთ მოგვწეროთ თქვენი ეროვნული საქმელების დამზადების წესები, გამოგვიგზავნოთ სიმღერების ნოტები, გაგვაცნოთ თქვენი ხალხური თამაშობები, ცეკვები, საცეკვაო ტანსაც-

მანკაელთა
მოწონებას
იმსახურებს
ზინა
სოკარაშვილის
მიერ
კვანძი
შესაუფლებელი
ნაშუადგომი.

მელი. თუ ძალიან ძნელი არ იქნება, გამოგვიგზავნეთ რაიმე სუვენირი. აგვიწერეთ, როგორია თქვენი სასკოლო ფორმა. ჩვენი რაზმი მარჯვენაფლანგელია...

უფროსმა პიონერხელმძღვანელმა ნაზი კერვალიშვილმა ლელა მონახა და წერილი გადასცა. ლელა რაზმის საბჭოს თავმჯდომარეა, თანაც მარჯვენაფლანგელი რაზმისა. წერილის წაკითხვისთანავე რგოლის წევრებს მოუყარა თავი.

ზაზა მეტრეველმა თქვა: საკმაოდ ბევრი რამაა შესაგროვებელი და, მოდი, რაზმს ვკითხოთო. წერილი საჩაროდ წაიკითხეს, დავალებები გაინაწილეს.

მერე იასე ზალდასტანიშვილმა, რომელიც ძალიან კარგად ცეკვავს, „ქართულის“ ჩანახატები გაამზადა, მარინე ხარაზიშვილმა, რომელმაც ისე წარმტაცი კითხვა იცის, რომ სასკოლო მხატვრულ ფილმშიც კი გადაიღეს, ქართული საბავშვო ლექსების წიგნი შეარჩია, ზოლო მასწავლებელმა ბჭკარედი გააკეთა. ერთმა სიმღერები გადაწერა ნოტებზე, მეორემ კიდევ ქალაქის ხედები მოიტანა. ერთი სიტყვით, მეგობრებს ყველა სათხოვარი აუსრულეს და კარგა მოზრდილი ამანათიც გაუყენეს ყაზახეთის გზას, ვოლოდარ-

სკისაკენ.

მალე მოვიდა მადლობის წერილი, რომელსაც ამანათი მოჰყვა.

ასე გაჩნდა რაზმში ყაზახური სუვენირები: ალბომი ვოლოდარსკის ხედებით, ვოლოდარსკელი პიონერების ფოტოსურათები.

სწორედ რომ სულზე მოუსწროთ ამ საჩუქარმა. რაზმულში კონკურსი იყო გამოცხადებული, ყველა რაზმში ცდილობდა საბჭოთა კავშირის ქალაქების რაც შეიძლება მეტი და ლამაზი ხედები შეეგროვებინა. ყაზახეთისა იმჯერად არავის არაფერი გააჩნდა და ლელას რაზმი, ყველაფერში მოწინავე, აქაც დაწინაურებული გამოდიოდა.

მაგრამ მეხუთეკლასელების სიხარული მალე დაჩრდილა ერთმა წერილმა, რომელიც ბრატსკიდან მოუვიდა მე-9 მეორე კლასს. ბრატსკიდან — ელექტროსადგურით და მშრომელი ახალგაზრდობით განთქმულ ამ ქალაქიდან — ბარათი ჯერ არავის მოსვლოდა. იწერებოდნენ მე-10 სკოლა-ინტერნატის მეექვსეკლასელი პიონერები. ისინი საინტერესოდ მოუთხრობდნენ თავიანთი ახალგაზრდა ქალაქის შესახებ და თანატოლებს ეკითხებოდნენ — არის თუ არა საქართველოში ისეთივე ახალგაზრდა ქალაქი, როგორიც

ბრატსკია და. თუ არის, დაწვრილუბით გვაცნობეთ მის შესახებო. რაზმის საბჭოს თავმჯდომარე გია ბერი-აშვილი ნაზი ხელმძღვანელს მოეთათბირა. გადაწყდა, რომ ქალაქ რუსთავეზე შეკრებდნენ მასალებს. ბრატსკელებს მალე გაუგზავნეს ალბომი, წიგნი, გაზეთების ამონაჭრები, მაგრამ მაკეირიც ინდომეს: ბრატსკის ელექტროსადგურის მინიატურული მაკეტი, რაზეც თანხმობა კი მიიღეს, მაგრამ თავად მაკეტი იგვიანებდა. მეექვსე მეორე კლასი იმედოვნებდა, რომ როგორც კი მაკეტი მოვიდოდა და მას პიონერთა ოთახში გამოფენდნენ, მთელი რაზმეული თვალებს დააჭყეტდა: ბიჭო, შეხედეთ რა კაი რაღაცააო!

მაკეტის მოლოდინში მეექვსე მეორე კლასი ჯართს აგროვებდა, ოროსნებს ასწორებდა. მართალია, წელს არ გაუმართლდათ, მაგრამ შარშან მათი იყო გარდამავალი თასი, დაწესებული საუკეთესო სწავლისა და ყოფაქცევისათვის. რას იზამ, ყოველთვის ვერ იქნები თასის მფლობელი მთავარია, ჩამორჩენილი არ გყავდეს, ამასთანავე თავი გამოიჩინო მარშის სხვა დავალებათა შესრულებაში.

მეხუთე მეოთხე კლასი, რომელიც წელს საუკეთესო სწავლისა და ყოფაქცევის კლასად აღიარეს, თავის მხრივ, ცდილობდა, სხვებზე უკეთ ეკლო დაწესებული მარშრუტებით. ისინი უკვე იმით იყვნენ წინ, რომ ოროსნები არა ჰყავდათ: 22 პიონერში ორი ხუთოსანი და 11 ოთხოსანი იყო. ცხრა სამოსნის წინ წაწევა არც თუ ისე ძნელი საქმე იყო. მაია მათირიშვილმა გამოაცხადა — ჩემს რგოლში სამოსანი არ იქნებაო და, მართლაც, კარგად წაიყვანა საქმე. მას მარინე ხარაზიშვილმა და მზია ვარსიამაშვილმაც აუბეს მხარი. ასე რომ, იმ სასკოლო სტენზე, სადაც სრულად ჩანს ყველა კლასის ყოველკვირეული ცხოვრება, მეხუთე მეოთხეკლასელები ყველაზე მეტად დაწინაურდნენ.

მაგრამ მაშინ შუა ნოემბერი იდგა და დასანანი ის იყო მხოლოდ, რომ საიუბილეოდ მეოთხედური შეფასებები ვერ მოესწრებოდა. შესაძლებელი იყო რაზმის მუშაობის ეს მხარე მხედველობის გარეშე დარჩენილიყო, და ეს მათ დააკარგვინებდა ყველაზე მომგებიან ქულას.

ამიტომ საჭიროდ მიიჩნიეს, რაზმს სხვა დავალებებისათვისაც მიექცია ყურადღება.

და აი, საბჭოს მეშვეობით რაზმეულს საჩაროდ გამოაქვს. გია სოკუ-რაშვილის მხატვრული ნამუშევარი-

ბი. ვია კარგად და აზრინად ხატავს. იტაცებს ნატურმორტები და პეიზაჟები. განსაკუთრებით წარმატაურობს გამოუვიდა გაპრილებული შავი გრანიტის ფილაზე ამოკაწრული გოგონას პორტრეტი.

თუმცა ეს მაინც არ იყო ის, რაც მათს რაზმს მარშის მოთხოვნილებათა შესრულების თვალსაზრისით წონას შემატებდა.

მაგრამ კლასგარეშე მუშაობის ორგანიზატორმა, მასწავლებელმა — ნანა ბაკურაძემ, რომელმაც კარგად იცოდა ყმაწვილების მისწრაფებანი, რაზმსა და გამოფენის ავტორს

დროს ეს გულმხურვალემა ცოტა შენელებულიყო. ახლა ქართველი მეგობრები ესწრაფვოდნენ კვლავ აღედგინათ გულითადობისა და ურთიერთაბიჯის ცემის მშვენიერი დღეები. მით უფრო, რომ განზრახული ჰქონდათ გაემართათ ამიერკავკასიის ერთა მეგობრობის ფესტივალი.

რაზან ლელას რაზმის წვლილი რაზმეულის საერთო ძღვენში ჩაერთო, მან სრულიად სხვა დანიშნულება მიიღო: ვიას ნამუშევრები გამოფენის ექსპონატებიდან ერთა მეგობრობის გამოხატვის საბუთად იქცა.

თქვა: საკვირველი მასალები ნინო თევდორაძემ, თქვენი რიგორილაო?

ლელას ამ მხრივ ბევრი არა ჰქონდა რა დასაკვირვებელი და გაჩუმება არჩია. შესვენებაზე კი თავისი რაზმელები შეაგულონანა, ისინიც აპყვენენ.

ასე დღითიღღე, საბჭოთა კავშირის 50 წლისთავის მოახლოებასთან ერთად, ახალ-ახალი საჩუქრებით თუ სამახსოვროებით მდიდრდებოდა მარშრუტი „სსრ კავშირი ჩემი სამშობლო“.

ფოსტას ზედიზედ მოაქვს წერილები და ამანათები, ერთის მხრივ რაზმეულში: კიევის, ლენინგრადის, ერევნის, ბაქოს სკოლებიდან, მეორე მხრივ, ცალკეულ რაზმებში: მე-5 მეორე კლასს — ლიპეცკიდან, მე-5 პირველს — მოგილევისკის ოლქიდან, მე-7 მეორეს — კიევის ოლქიდან, მე-6 პირველს — მელიტოპოლიდან, მე-6 მეორეს — ყირგიზეთიდან, მე-3 კლასის ოქტომბრელებს — ქალაქ სოლიკამსკიდან, მე-8 პირველს — სუმსკის ოლქიდან, მე-8 მეორეს — მაგადანიდან...

რაზმები უპასუხებენ წერილებით, ამანათებით, საქმეებით.

თანდათან სრულყოფილი ხდება საიუბილეო მზადება, თანდათან მრავლდება ძღვენი და ნობათი.

რაზმეულმა ძმათა სასაფლაოზე შეკრება გამართა სამამულო ომში დაღუპულთა ხსოვნის პატივსაცემად.

ჩატარა ამიერკავკასიის ხალხთა მეგობრობის კვირეული და უმასპინძლა ერევნის და ბაქოს მეოთხე სკოლების პიონერებს, აგრეთვე თბილისის სომხურსა და აზერბაიჯანულ სკოლებს.

პიონერთა ოთახში დაგროვდა ურიცხვი მასალა მომე რესპუბლიკების ცხოვრების შესახებ.

ცალკე დგას მაგიდა მეგობრების სუვენირებით დამშვენებული.

სკოლა ირთვება და მშვენიერდებიან ღოზუნგებით, დროშებით, ყვავილებით, აფერადდა დერეფნები, კიბეები... ეზო, ქუჩის გადასახედი — ყველაფერი საზეიმოდ გამოიყურება.

ოქტომბრის ქუჩა უფრო გასხივოსნებული ხვდება სკოლის ეზოდან მომდინარე სინათლესა და მხიარულებას.

ქუჩის გადაღმა რკინიგზის ლიანდაგები დეკემბრის სხივით გაბწყინებულა, სადღაც დინჯად მიცურავს ელმავალი, მთაწმინდას უახლოვდება ჩამავალი მზის ფრთა.

ხვალ ზეიმი!

იანა
ხალდასანნიშვილი
მე-4
სკოლაში
ერთ-ერთი
ცნობილი
მოხალაქა
ბახლავთ.

ურჩია რაზმეულის სახელით სხვა საჩუქრებთან ერთად რამდენიმე ნამუშევარი. საერთო ამანათში ჩაედოთ ბაქოსა და ერევნის მე-4 სკოლებისათვის გასაგზავნად. ერევნელები მათი ძველი მეგობრები იყვნენ და მისვლა-მოსვლაც კი ჰქონდათ ერთმანეთში. მაგრამ ბოლო

მეექვსე მეორე კლასში გატაცებით აგროვებდნენ საბჭოთა კავშირის ქალაქების ხედების ფოტოებს, ისე, რომ ეს საქმე ლამის ყველაზე უკეთ გამოუვიდათ. მაშინ რაზმეულის საბჭოს თავმჯდომარემ ქეთევანმა მეხუთეკლასელების წაქეზების მიზნით ლელას თანდასწრებით

უკრაინაში

ჩვენი ქვეყნები...

მათ თავზე ზავითი
რამდენ ქარიზმას გადაუღალია
პარტი ეს აწეოდა კი არა, მათი
თვითონ წარსულს სანერვლია.

თუც ორბე მტრისგან ნათქვამი,
ცად აღიოდა ხანძის აღმუღი...
და ახლა, როცა კანეს ვაუტყობი
ჩემს თვალში მავალ ღვას წყაბერით.

მაგრამ არ გვიდა!

გუშინდელს ვარდა
არ მისტრის სინათლეს ჩველი.
ჩვენ მღვდართი მზის და სინათლის კართან,
შეჭმოდნენი სამშობლოს დილით.

ვიყოთ მართალნი ამ მზის წინაშე,
გახედე, ბრწყინავს, სდაც მხელოდა...
ხედავ? მოსულან უკრაინაში
კოლმერხენი საქართველან.

კანისში! დააცვია კანისში დღეობი,
დღეობან დღეობს ჭეგანან თელ-ტანად,
მოსულან, ჭეგნის გამოცდილებს
საქართველოში გადასტანად.

და ჩვენც, დღევანდელ დღეს ვუმღეროთ უღეს,
ვიმღეროთ მათგან თანმყოფებით,
ერთმერთის ზიარი გვჭონდეს
წუთები წუთს და აღერთოვანების.

ვიჭაბოთ, თორემ დრო გავგეგროლებს,
ჩჭაბოვინ ჩვენი კოლმერხენი...
თან გავატანოთ ჭაბთულ სტრეკონებს
უკრაინელი ზონბლის სურხელი.

ჩვენი ქვეყნები...

მათ თავზე ზავითი
რამდენ ქარიზმას გადაუღალია...
ეს აწეოდა მათი, ეს მათმა მათი
ჩა საყარო სანერვლია!

ივანე მაჭავარიძე

ქართველი ჭოვანები საქართველოში

გაქოვი, სენარა!

ამ კარვ ღამეში
მელო ჩაა, კაცს არც კი ჩავთვალსმ,
სოცინათელებს
ვაუფთავთ ვასიის მხარე,
ამ კარვ ღამეში
თქვენ შემოგმავითი პატარა ქართველს
და სანერვლის
კარსკლებები გადმოშავებთ.
მე უკვენებოთ
შეიბები ვისმინე თქვენთან
და ვეკეთესი
ჩაბე მეოთხე ველარ შევიდოი,
მოდ და ქვეყნად
საე ტყეობად ვიღეროთ ერთად
და ვეგობრობა
გვერდეს დღევანდელი!

ჩვენ მუჭოთი

საქართველო

ჩემს სათაყვანო მხარეში
სულ განთიადი მგონია,
ჩვენიბი დიადი სამშობლო
ჩერ არსად არვის ქვინია.

ერყელა ჩვენი ქვეყანა —
დიდი საბჭოთა კავშირი,
მაე ზედიდან ყინულულოდ
გადაჭმეული განმლო.

გამარჯვებულო სიმართლე,
დამარჯვებულო ბნელუთი;
კის უნაბირო ღამილი
მტოროი ცა და მხელთი.

დიდ ხალხთა მშობის ზეიმი,
მტრობა და შერი წაშლლო...
ერყელა ჩვენი ქვეყანა
ერთა ურღვევი კავშირი.

სოე ყინულთის ტრამაზე,
ცხელი სამხრეთის მღეროთი,
მომე ერებს ველებზე,
ჩვენ მშობელ საქართველოში

სულ განთიადი ანათებს,
სულ გაზაფხულო მგონია...
ჩვენიბი დიადი სამშობლო
ჩერ ქვეყნად არვის ქვინია.

ი. რ. მაჭავარიძე

ჩვენი საქართველო

ქვი გადგებდით ჩვენს ქვეყანას
ჩა მდიდარია
ჩვენი კავშირი განა სხეებითან
შესადარაო!

ქართველნი
გონებრივითი

თბილისი, გაქო და ჩაქვანი

თბილისი, ბაჭო და ერეკანი —
ჩა კარგი თქმია, ჩა დიდებულო,
ეს ერთი ვაზის სამი მტევანი
ერთი მარამზია დაყიდებულო.

ჩვერ კიდევ ძველად საქართველოში,
როცა მფეოდა ისარ-მწვიღობა,
ჩრდი ვისტეოდ მყურლოდ ჩეროში,
ეობრობით, ვამედილი: „გვიდა მწვიღობა“

სათინოე, აშუღია მამა,
ჩანეს რომ უკრავდა მხენი, არხენად,
ისიც კი შტრისკენ გაურა საშად,
სიმღერითი ქვედი მიხატევიანა.

ჩვენ ალღ ველებს, ჩვენს მაგარ ძარლებს
საუფელოდ მშობის სიმართლოდ უძეეს,
არ ღიორღვევა არ დათრღვევა
პატრის სიმართის ნაწევი ღუძე.

თბილისი, ბაჭო და ერეკანი —
ჩა კარგი თქმია, ჩა დიდებულო,
ეს ერთი ვაზის სამი მტევანი
ერთი მარამზია დაყიდებულო.

ი. რ. მაჭავარიძე

ღაღალი საქართველოში

დიად საბჭოთა კავშირის
მშაღმეოციულო ერებო,
სამშობლოს საუელ-დიღებითი
ისარბოდ, ბედინერბებო!

თხოვამეტი მან ვართი ნაღვლანი,
ვეწმას მეგობრობა ნამდვილი,
ჩვენ ერთი დროშა ვეკორობეს,
სამშობლოს წინდა მასდილი.

ა. პეტრიაშვილი

მეგობრობას უშენებია

რუსთავი — პატარა საბჭოთა ქვეყანა ამ ქალაქში 108 თას მცხოვრებთა შორის 40 ირაციონების წარმოადგენელი ცხოვრობს. ქალაქი 24 წლისაა. მას მიეღო საბჭოთა ქვეყანა აშენებდა ქართველი ახალგაზრდები მეტალურგთა და ქიმიკოსთა სპეციალისტების და უკრაინელ მეგობრებთან თანხმად. მრავალი მათგანი ჩამოვიდა რუსთავში, დაუახლოვდნენ ადგილობრივ მცხოვრებლებს. თავის მხრივ, ქართველები ცდილობს და გამოცდილებას უზარებდნენ აზერბაიჯანელ კოლეგებს. შენობებივითი არ

არის, რომ საქართველოს ახალ ინდუსტრიულ ცენტრში არის ქუჩა, რომელიც დონეცკელი მეტალურგების, ჩეხი ქიმიკოსების, ზაპორიჯიელი მშენებლების სახელს ატარებს. სოლო ცენტრალურ პროსპექტს საბჭოთა კავშირის ხალხთა მეგობრობის პროსპექტი ექვია.

ქალაქის მრავალრიცხოვანი კულტურული ცხოვრებაში მკაცრებს გამოხატულებას. რუსთავის სახელმწიფო დრამატული თეატრი, კულტურის სახლებში ქართველ დრამატურგების პიესებთან ერთად იდგმება მ. გორკის, ნ. პოგოდინის, ა. კონინიუჩის.

შორგანაჟდს პიესები. კლუბებში დიდი პოპულარობით სარგებლობენ ქართული, რუსული, სომხური, აზერბაიჯანული, ბერძნული თეათომედიანი ანაშხლები. ტრადიციულ იქცა ოთხი მთხმე რესპუბლიკის სამრეწველო ცენტრების — რუსთავის, კარაჯაინის, ჩეჩაკისა და სუმგაითის მშრომელთა შენობები.

მიმდინარე წელს საბჭოთა კავშირის 50 წლისთავის აღსანიშნავად ფუადის დროსაში ერთმანეთს ეგაბრებოდნენ მკაცრად, სუბკაოილი, ელნოველი, მაგნიტოგორსკელი, რუსთაველი მეტალურგები.

2. პირველი

წაუვალი მოთხოვნილება
„ლენინის ცხოვრება“.

ვლადიმერ ილიას ძე აუღ გზადა, თანაც მძიმედ — მარჯვენა ხელს ვეღარ მშრობდა. ეს დახმავა იყო.

ზოგჯერის აწრით, ვლადიმერს მუშაობდნენადა წამოვიდა ილიას, ანს სწეულებს კარგა ხანია ვერაგუდად ემარტებოდა. ანს უძლიერებდა დედას. ზოგჯერ იხე ვედიდოდა ზამთრის უსასრულო დამე, წუთითაც ვერ მოატყუებდა თვალს. თითქმის გაშუქდებოდა სტეპი. თვით დამკარა ახეუდითმა საათმა და ვლადიმერ ილიას ძე დღეობდა ჩავარდა.

ქრემლში, თავის პატარა ოთახში იწეა. — ძალიან ბედის მუშაობდით, ვლადიმერ ილია, — უთხრეს ექიმებმა. — თქვენთვის აუცილებელია სრული სიმშვიდე.

მაგრამ ვლადიმერ ილიას ძეს არ შეეძლო არ ემუშავა. დიას არ შეეძლო უნდა ექჩარა, უნდა მოესწრო ახსნაებისთვის რჩევა-დარიგების მიცემა.

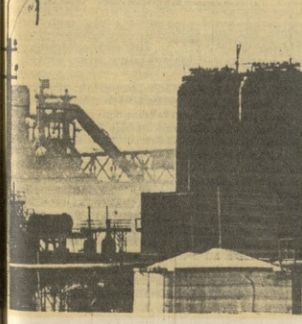
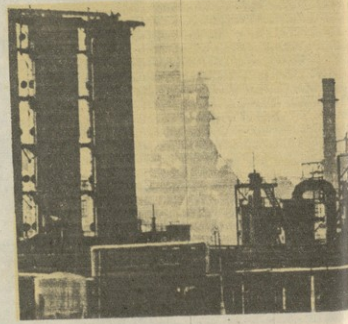
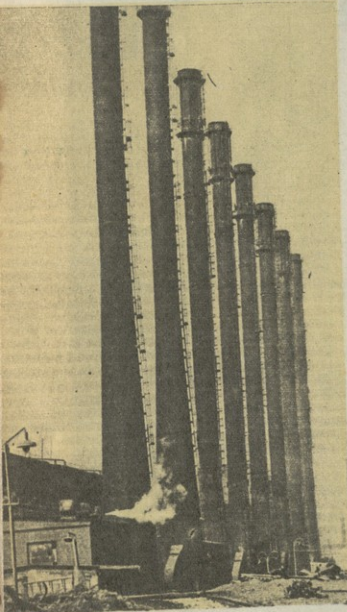
ვლადიმერ ილიას ძეს მარჯვენა უმრავად ეღო სახანა. გავრცარებულ შუბლს ცვიე კომპრესი უტარებდნენ. სადამო იყო, მაგიდაზე პაწაწინა დამის ღამა ბუტავდა. ექიმების რჩევით, ვლადიმერ ილიას ძეს ნახა-დოღეს უნდა დედას. მაგრამ მას არ ეტინა.

გუშინ მოსკოვში საბჭოების სრულიად საკავშირო პირველი ურილობა გახსნა. გუშინ, 1922 წლის 30 დეკემბერს, ერთიობაზე დამტყდა ბელშეკერულმა საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირის შექმნის შესახებ.

ვლადიმერ ილიას ძე დღეობას აშუადებდა ამ საოცარ დღეს.

უცებ როდ ვიკვი ვევადა, ჩაოღინი მწაშენლობა ქვინდა სსრ კავშირის შექმნას; რატომ ესწრებოდა ანს ვლადიმერ ილიას ძეს ან გატყუებოდა, ანე დღეობდით.

იმიტომ ესწრებოდა, რომ სსრ კავშირი ყოფილიყო სრულიად ახალი, მეფის რუსეთისაგან სრულიად განსაკვეთილი სახელმწიფო. მეფის დროს ზომ ანე იყო: არცხობდა რუსეთი, უკრაინა ეო თითქმის არცა უყოფილი-ყოს აქვეყნებდა ასევე — ბელარუსი, აზერბაიჯანი, საქართველო, სომხეთი მხოლოდ რუსეთის ნაწილად ითვლებოდნენ. ხალხმა მილიანად მოკლულყოფიერად დამოუკიდებლობას. არარს ბავშვებს თითქმის

არსად არ აღევდნენ მშობლიურ ენაზე სწავლის უფლებას. ზოგიერთ ხალხს საკუთარი ანბანიც კი არ გააჩნდა. ერებს შორის საშინელი უთანასწორობა სუფევდა. ლენინს სძულდა ეს უთანასწორობა.

ჰოი, რა ღრმად ჩაფიქრდა ვლადიმერ ილიას ძე! ნადეუდა კონსტანტინეს ასული კართან გაჩერდა, ყური მიუგდო: სძინავს?

— არა მძინავს, ნადიუშა, სამუშაოდ ვემზადები.

ნადეუდა კონსტანტინეს ასული ფეხაქრფით შევიდა ოთახში. ღამის ღამაა ჩააქრო, დიდი ღამაა აანთო. ოთახი განათდა. ბალიშზე მისვენებულ გაფითრებულ სახეს შუქი დაეცა.

— დიდი მოუსვენარი ხარ, ჩემო კარგო! — უთხრა ვლადიმერ ილიას ძეს ნადეუდა კონსტანტინეს ასულმა.

სასადილო ოთახში კედლის საათმა ექვსჯერ დარეკა. იმავე წამს სტენოგრაფისტი მარია აკიშის ასული ვოლოდიჩივაც გამოჩნდა. ტანმორჩილი, ოცდაათი წლის ქალი იყო. ფანქრით ხელში, საწოლის გვერდით, პატარა მაგიდასთან დაჯდა.

— ამგვარად... — დაიწყო ვლადიმერ ილიას ძემ. დღეს ექიმებმა მას ორმოცი წუთი კარნახის ნება

დართეს. ორმოცი წუთი — რელად ეყოფა — ვე დაწერილი აქვს სტატია. ურილობაზე რომ უოფილიყო, ვლადიმერ ილიას ძე იქაც ამას იტყოდა, რასაც ახლა უკარნახებდა. ეს იყო ამხანაგური დარიგება, — როგორ აშენონ და განამტკიცონ სსრ კავშირი. არაფრით არ უნდა დაიჩაგრონ მცირერიცხოვანი ხალხები. საბჭოთა რესპუბლიკები თანასწორუფლებიანი, ერთმანეთის შეგობრები უნდა იყვნენ. მაშინ სსრ კავშირი მძლავრი და სამართლიანი სახელმწიფო იქნება. მისი მაგალითით, მთელს მსოფლიოში გამოიღვიძებენ იმპერიალიზმის უღელქვეშ მგმინავი ხალხები...

ნადეუდა კონსტანტინეს ასული სამზარეულოდან უგდებდა ყურს ძვირფას ხმას. ერთმანეთში გადაწულ ხელებზე ნიკაიით დაყრდნობილი სახე შფოთვანარევი სიყვარულით უბრწყინავდა. მაგრამ აი, კარნახი დამთავრდა. სტენოგრაფისტი ვოლოდიჩივაც წავიდა. იგი საწოლთან ნადეუდა კონსტანტინეს ასულმა შეცვალა. მის მზერაში ვერც წუბილი, ვერც შიში ვერ ამოიკითხა ვლადიმერ ილიას ძემ. ნადეუდა კონსტანტინეს ასულის სიმშვიდემ ვლადიმერ ილიას ძეც დაამშვიდა.

— იცი, ნადიუშა, რა გამახსენდა? — თქვა ჩაფიქრებულმა ვლადიმერ ილიას ძემ. — როგორ იბრძოდა მამაჩემი, რომ მარტორუსი ბავშვებისათვის კი არ გახსნილიყო სკოლები: სიმბირსკის გუბერნიაში, არამედ ჩუვაშელუბისთვისაც, მორდოველუბისთვისაც, თათრებისთვისაც. მამაჩემამდე ამაზე არავინ იწუხებდა

თავს.

— მამაშენი იშვიათი ადამიანი იყო, — მიუგო ნადეუდა კონსტანტინეს ასულმა, — მცირედით იწყებდა. სამაგიეროდ, რევოლუციამ ჩვენთან ახლა დიდი გზები გახსნა.

ნადეუდა კონსტანტინეს ასული ვლადიმერ ილიას ძეს ატყობდა, რომ დღევანდელი მუშაობით კმაყოფილი იყო. კომპრესი უკვე მოუხსნია, მაშასადამე, თავის ტივილი განელდება. შეიძლება მალე კიდევ წამოდგეს.

„შეიძლებაო? ეს რა გავიფიქრე? — შემოფოთდა ნადეუდა კონსტანტინეს ასული. — შეიძლება კი არა, აუცილებლად. ნახევარი წლის წინათაც ასე არ იყო? — ივადმყოფა და წამოდგა. ახლაც იგივე მოხდება.“

მან მზრუნველი ხელით გაუსწორა საბანი ვლადიმერ ილიას ძეს.

— ახლა ხომ ახალი წლის საღამოა, ვალოდია, — მოაგონდა ნადეუდა კონსტანტინეს ასულს. — ტყუილად როდი მოხვედი კარგ გუნებაზე.

დაიხარა და ეამბორა.

— გილოცავ ახალ წელს, ვალოდია! თარგმნა ს. ბეჩოელმა.

აკიუკა

ნინო ნაპაშვილი

მხატვარი თ. ხუციშვილი

(ნამდვილი ამბავი)

მე მინდა გიამბოთ პატარა გოგონა არიშკას ამბავი. ცხოვრობდა იგი სოფელში, ჩვენს მეზობლად, ერთ ქალთან; ყველას გვეგონა, რომ ეს ქალი პატარა გოგონას დედა იყო. ვიცოდით, რომ ისინი რუსეთიდან იყვნენ გადმოსხვეწილნი ომიანობის გამო. მეზობელ ქალებსა და ბავშვებს ეზრლებოდათ მუდამ შეწუხებული ქალი და გოგონა, ყველანი თანაგრძნობით ეპყრობოდნენ და მიჰქონდათ მათთან სხვადასხვა ხილუელი.

გოგონა იქნებოდა შვიდი თუ რვა წლისა, ის არავის არ ეკარებოდა, სულ ჩუმად იყო, მხოლოდ ზოგჯერ გამოვიდოდა ხოლმე სოფლის შარაგზაზე, დაიწყებდა წინ და უკან სიარულს და ყოველთვის ერთსა და იმავე სიმღერას მღეროდა. სიმღერის შემდეგ ატირდებოდა და შინისკენ გაიქცეოდა. ხმა სასიამოვნო პქონდა და, როგორც კი გაისმოდა მისი წკრიალა სიმღერა, ყველანი გამოვიდოდით და ყურს ვუგდებდით. გოგონა თმაშეკრეჭილი, ქერა და ლურჯთვალება იყო, ტანზე წითელი კაბა და ფეხებზე წითელი წაღები ეცვა.

სოფელში გაცხარებული მუშაობა იყო: ჭირნახულის, ბოსტნეულის აღება, რთველი...

ომის გამო გადმოსხვეწილი ხალხი მიეშურებოდა ჩვენი სოფლის გზაზე. მიდიოდნენ კახეთისაკენ ფურგონებით, მანქანებით.

ხალხი განრისხებული იყო ფაშისტების თავხედობით და ჩქარობდა სწრაფად და უდანაკარგოდ აელო ჭირნახული, რომ ამით თავისი წვლილი შეეტანა საერთო საქმეში. ახალგაზრდობა მიეშურებოდა წითელი არმიის რიგებში ჩასადგომად, რომ მედგრად დახვედროდა გათავხედებულ მტერს.

პატარა გოგონა მიუკარებელი იყო, მაგრამ ბოლოს მაინც თანდათან შეეჩვია ჩემს პატარა ბიჭიკოს და დღეში რამდენჯერმე მოდიოდა მასთან სათამაშოდ.

ერთ დღეს გოგონას დედა მოვიდა ჩემთან და მითხრა: — მეზობელთ, მე მგონია, დამიჯერებთ, რასაც გეტყვი და დამეხმარებით.

— რასაკვირველია, დაგიჯერებთ და დაგეხმარებით, თუ შემეძლება.

— მე თბილისში მივდივარ და მინდა ბავშვი დაგიტოვოთ...

— ბავშვი დამიტოვოთ? მერე... დარჩება უთქვენოდ?

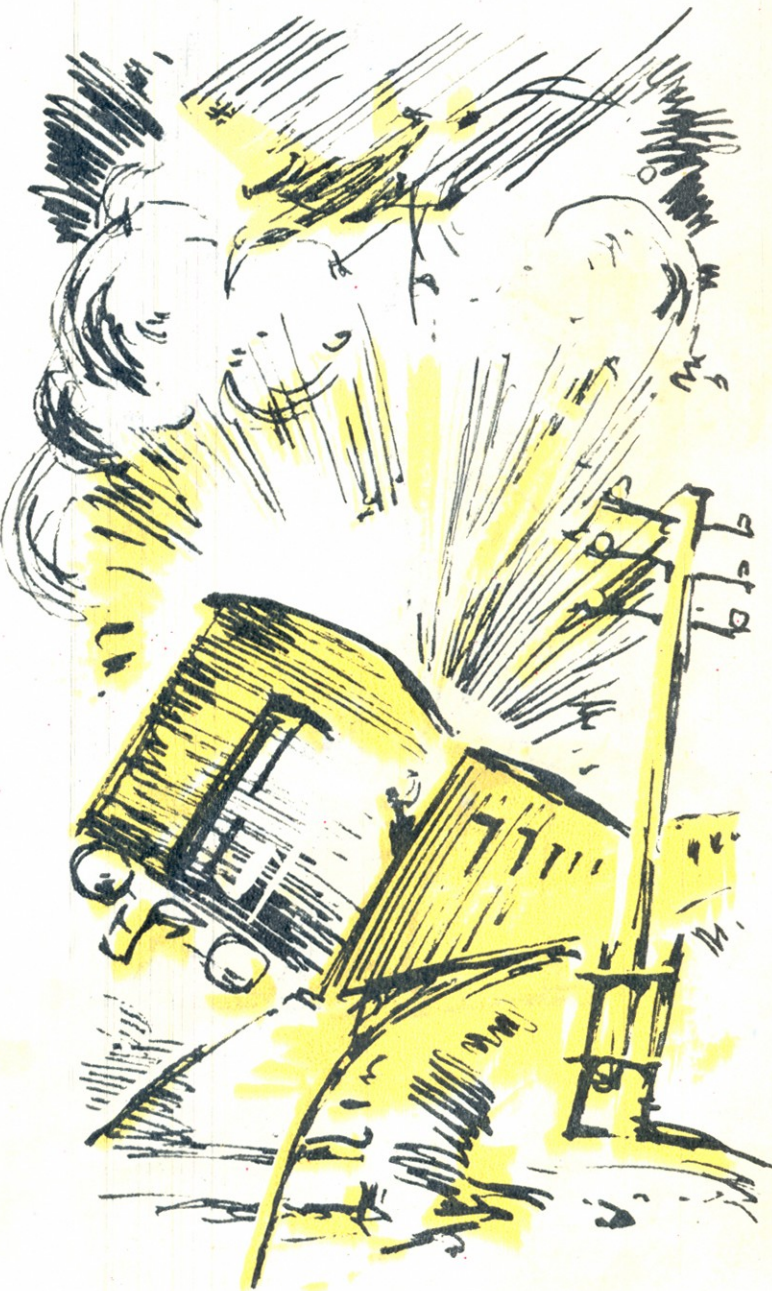
— ერთი კვირა გასძლებს... მე ყველა ჩემიანი დავკარგე გზაში... შვილი, მამა, დედა, ეს სხვისი ბავშვი შემრჩა... უკრაინიდან მოვდივართ მატარებლით. ფაშისტებმა არ დაინდეს ბავშვებითა და ქალებით სავსე მატარებელი, ყუმბარები დაუშინეს და ნაფოტებად აქციეს, ხალხი გაჟლიტეს, ბავშვები... ოჰ, აღარ შემიძლია მოგონება. — ქალი დადუმდა, აკანკალდა, მაგრამ თავი შეიკავა და განაგრძო თვალცრემლიანმა, — ისეთი ჯოჯოხეთი დატრიალდა... წვილ-კვილი, კენესა და ტირილი ისმოდა ყოველი მხრიდან, ფაშისტების თვითმფრინავები კი დაფრინავდნენ და აწვიმებდნენ ცეცხლსა და სიკვდილს... მერე აღარ მახსოვს რა მომივიდა, როგორ დავკარგე გონება. როდესაც გამოვერკვიე, მეორე მატარებე-

ლი მოაყენეს და ვინც გადავჩით, ჩავსხედით. სანამ ჩავხედებოდით, დიდხანს ვეძებე ჩემი ბავშვი, ჩემი პატარა სამი წლის გოგონა, მოხუცი მამა და დედა, ვეძახდი, ვყვიროდი, მაგრამ ვერც ერთი ვერ ვიპოვე, ვერც მკვდრებში, ვერც ცოცხლებში. ამბობდნენ, ერთი მატარებელი უკვე წავიდა წინ და იქნებ იმას გაპყვნებო. მე წამოვედი იმ მატარებლით და სწორედ ის იყო დავიძარი, რომ ვილაცამ ჩვენს ვაგონში ეს პატარა გოგონა შემოაგდო ატირებული. შემეცოდა, მოვეფერე და მას შემდეგ ჩემთან არის.

ქალი ცოტახანს გაჩუმდა და ისევ განაგრძო: — ახლა ამბობენ, შეიძლება თბილისში გაიგო რაიმე გადმოსხვეწილთა შესახებო. ამას გარდა, ქმარიც ფრონტზე მყავს და ვფიქრობ შტაბში შევიტყობ მის ამბავს. მე მგონია რამდენიმე დღეს მომიხდება თბილისში დარჩენა, მერე კი...

სწორედ ამ დროს ჩემი ბიჭიკო და ის გოგონა ქუჩაში იდგნენ და მღეროდნენ.

ქალმა გაიხედა იმათკენ და გაიღმა:

— იცით, რატომ მღერის?
 — არა.
 — ჰმ, ჰგონია პაპა ეძებს მას, სიმღერის ხმას გაიგონებს და მიპოვისო.
 — როგორ, პაპა ჰყავს?
 — ამბობს, მყავსო, მაგრამ ეტყობა ისიც დაიღუპა. —
 ქალი გაჩუმდა, ამოიოხრა. ცოტა სიჩუმის შემდეგ უცებ წა-
 მოდგა, თვალები აენთო და აღელვებულმა მკაცრად წარ-
 მოთქვა: — არა, ეს არ შერჩებათ ფაშისტებს, ხალხის რის-
 ხვა თავს დაატყდებათ, ხალხიც არ შეარჩენს იმათ ამდენ
 სიბოროტეს... სწრაფად გასწორდა წელში, ხელი გამომი-
 წოდა და მითხრა: — გმადლობთ, მეზობელო.

ბავშვებმა გაათავეს სიმღერა და მოვიდნენ.
 — არიშკა, — მიუბრუნდა ქალი გოგონას, — შენ ამ
 დეიდასთან დარჩები რამდენიმე დღეს, კარგი?
 გოგონა გაეხვია ქალის კალთაში და აცრემლებული თვა-
 ლები მიაპყრო მას:
 — შენც მიდიხარ პაპასავით?
 — სამაგიეროდ აქ ბიჭიკო რჩება.

— ბიჭიკო რჩება?
 — იქნება პაპას ამბავი გავიგო თბილისში.
 — კარგი, — უთხრა გოგონამ და ისევ ამოუდგა ბიჭი-
 კოს გვერდში.
 ამრიგად, ჩვენთან დარჩა პატარა, წითელკაბიანი და
 წითელწაღებიანი გოგონა, არიშკა.
 ყოველ დილას, ჩაის შემდეგ სამივენი: არიშკა, ბიჭიკო
 და მე მივდიოდით ბაზარში სანოვავის საყიდლად. გზაში
 არაფერი ახალისებდა გოგონას და ხშირად წამოიძახებდ
 ხოლმე: „პაპა, პაპა მინდა, პაპა!“
 ერთხელ, ბაზრის ახლოს, მოედანზე დაბანაკებული
 ლტოლვილი რუსები შევნიშნეთ, ფურგონებსა და საზიდ-
 რებზე ჩამომსხდარი, დაქანცული ქალები და მოხუცები უხა-
 ლისოდ ღვჭდნენ პურს. მზიანი დღე იყო, იქვე — შორიას-
 ლოს თეთრ ქვებსა და ლოდებზე მიჩქრიალებდა დიდი მდი-
 ნარე. ეს მხიარული ამინდი და ამნაირად შეწუხებული ხალ-
 ხი არ ეგუებოდნენ ერთმანეთს, გული გვიკვნესოდა იმათ
 შემყურე. ზათ გვიამბეს თავიანთი გადმოხვეწის ამბავი, რო-
 გორ გამოექცნენ როსტოვიდან ჰიტლერელთა ყუმბარებს,
 სიკვდილსა და განადგურებას. როგორ მოდიოდნენ მთელი
 თვის განმავლობაში თრჯონიკიძედან თერგის ხეობაში და რა
 გაჭირვება გამოიარეს.
 არიშკა დიდი ყურადღებით უსმენდა იმათ ლაპარაკს და
 უცებ ჰკითხა ერთ ქალს:
 — ჩემი პაპა არ გინახავთ გზაში, გრძელი თეთრი წვერი
 აქვს, სიმღერა იცის და უკრავს?
 — არა, არ გვინახავს, — უთხრა ქალმა...
 ბაზარში არიშკას საზამთროსაკენ გაექცა თვალი.
 — უჰ, ჩვენში ისეთი დიდი საზამთროები იცის. პაპა
 მომცემდა სამ მანეთს, წადი, იყიდეო და მეც ვიყიდდი ისეთ
 დიდს, ისეთ ტკბილს, აჰ, პაპა, ჩემო პაპა! — ამოიოხრა და
 პატარა, ჭორფლიანი სახე საცოდავად დაემანჭა.
 ასე გავიდა რამდენიმე დღე. ერთხელ აღელვებულმა ბი-
 ჭიკომ შემოირბინა და მითხრა: არიშკა ტირის და ვერ გაა-
 ჩუმეო. რატომ ტირის-მეთქი, ვკითხე — იმიტომ, რომ ვიღაც
 გრძელწვერა მოხუცი დაინახა, პაპა ეგონა, გამოვევიდეთ
 სიმღერით, მაგრამ არ მოიხედა. დავეწვიეთ, პაპა არ აღ-
 მოჩნდა. იმიტომ ტირის და ვერ დავამშვიდეო.
 მართლაც, დიდხანს ვერ დავამშვიდეო გოგონა.
 გავიდა კიდევ რამდენიმე დღე, არიშკას დედობილისა-
 გან წერილი მივიღეთ: „მივდივარ ორჯონიკიძეში, გავიგე
 რომ ჩემი ქმარი იქ წოლილა ჰოსპიტალში მძიმედ დაჭრი-
 ლიო“.
 ერთხელ სადილად ვისხედით, უცებ არიშკამ ყურები ცქვი-
 ტა, პირთან მიტანილი წვნიანი კოვზი ხელიდან გაუვარდა,
 წამოხტა და გარეთ გავარდა. ბიჭიკოც, წარმოხტა და გამო-
 უდგა. მეც წამოვდექი გაოცებული.
 შარაგზიდან მოისმოდა სწორედ ის სიმღერა, რომელსაც
 არიშკა მღეროდა. სასწრაფოდ გამოვედი ტიშკარში და და-
 ვინახე, რომ ქუჩაში გრძელწვერა მოხუცს გულში ჩაეკრა
 არიშკა და ორივენი ტიროდნენ. ოდნავ მოშორებით იდგა ბი-
 ჭიკო და ისიც ტიროდა.
 — ოჰ, არიშკა, ჩემო საყვარელო, ჩემო პატარავ, როგორ
 გიპოვე, — აღელვებული ამბობდა მოხუცი და ჰკოცნიდა
 გოგონას.

ნაც კრემლი მომერია, გამვლელ-გამომვლელი ხალხიც
წერდებოდა. ზოგი კრემლს იწმენდა, თავს აქნედა და
წყველა-მუქარას უგზავნიდა პიტლერს, რომელმაც ამდენი
უბედურება დაატრიალა და ამ დღეში ჩააგდო ბავშვები.

მოხუცი იმ ღამეს ჩვენთან დარჩა. არიშკა ერთი წუთითაც
არ შორდებოდა, ეკვროდა და ეალერსებოდა. სულ გამოიც-
ვალა გოგონა, თვალები გაუბრწყინდა, გამოცოცხლდა, ატიკ-
ტიკდა.

— პაპა, რატომ დამტოვე იქ? — შეეკითხა არიშკა.
— მე დაგტოვე? აბა, მე როგორ დაგტოვებდი, ჩემო სი-
ხარულო. ჩვენს მატარებელს რომ ყუზმარები დაუშინეს, კი
მასსოვს, მაგრამ მერე როგორ გავჩნდი საავადმყოფოში, ეს
აღარ მასსოვს. ფეხი მტკიოდა, ვერ დავდიოდი. როდესაც
ავდექი, მას შემდეგ სულ შენ გეძებ. ერთი დიდი სადგურის
კედელზე წავიკითხე, რომ პატარა წითელკაბიანი და წი-
თელწაღებიანი არიშკა ორჯონიკიძეში წავიყვანეო, —
სწერდა ერთი ქალი. ასეთი განცხადებებით სავსე იყო მთელი
იმ სადგურის კედლები. ერთგან ეწერა: პატარა პეტრე პეტ-
როვი სვერდლოვში მიმყავსო; მე დიმიტრი ტიტენკო, 14
წლის, თბილისში მივდივარო და სხვა მრავალი. მეც წამო-
ვედი ორჯონიკიძეში. იქ გეძებე დიდხანს, მერე მითხრეს,
აქედან ბევრი თბილისისაკენ წავიდაო. მეც წამოვედი. მოვ-
დიოდი მთებში, ბილიკებზე, ვმღეროდი და ვუკრავდი ჩემს
სტვირს, ვეჭებრთელა თოვლიან-ყინულიანი მთები თითქოს
ბანს მადლევდნენ, ჩემი სიმღერა შენ გეძახდა. ვფიქრობდი:
არიშკა, ჩემი გოგონა გაიგონებს და საიდანმე გამოხტება-
მეთქი.

— აკი, გამოვხტი პაპა.
— თბილისში რამდენი გეძებე!
— ჩვენ კი აქ წამოვედით.
— მერე აქ როგორ მოგვაგენი? — ვკითხე მე.
— მითხრეს გადმოხვეწილი ხალხის უმეტესობა კახე-
თისაკენ გაისტუმრეს კოლმეურნეობებშიო. მეც დავადექი გზას
და წამოვედი. გზა და გზა ვმღეროდი, მთელი სოფლები შე-
მოვიარე. ბედი შეწვია, ვიპოვე ჩემი გოგონა. ხვალ დილით
ჩვენც წავალთ წითელწყაროს კოლმეურნეობაში. ვიმუშა-
ვებთ, ჯერ კიდევ შემწევს ძალ-ღონე, ჩემს კოლმეურნეობაში
დამკვრელი ვიყავი. სტვირსაც ვუკრავ, უქმი დღეებში ხალხს
მოვალხენ.

მეორე დღეს არიშკა და მისი პაპა დილაადრიადად წა-
ვიდნენ.

შემოდგომის ბოლოს ჩვენც თბილისში ჩამოვედით.
თებერვლის მიწურული იყო, ვიღაცამ კარებზე დაგვიკა-
კუნა, გავალე და ვისა ვხედავ. არიშკა და მისი პაპა!
— გამოსამშვიდობებლად მოვედით, — მითხრა მოხუც-
მა. — არიშკას ბიჭიკოს ნახვა უნდა. მივდივართ ჩვენს ქვე-
ყანაში. ჯერ ყუბანში ჩავალთ, თანამგზავრები გვყავს, იქი-
დან კი უკრაინაში წავალთ. მანამდე იქიდანაც გარეკავენ
მტერს, დარწმუნებული ვარ.

არიშკა და ბიჭიკო კუთხეში მისხდნენ და სიცილ-კისკისი
დაიწყეს.

მოხუცმა ჩაი დალია, ჭიქა გადააბრუნა იმის ნიშნად, რომ
მეტი აღარ უნდოდა და მითხრა:

— ახლა თუ გნებავთ, გამოსამშვიდობებლად ჩემს
სტვირს დაუკრავ.

— ოო, გთხოვთ!
მან ამოიღო ილიაში საკრავი და დაამღერა უკრაინული
სიმღერები.

დიდხანს უკრავდა მოხუცი. მეზობლებმა თავი მოიყარეს
ჩვენთან და სიამოვნებით უგდებდნენ ყურს.

— ნამდვილი ჩვენებური სტვირია ეს „ვოლინკა“, მხო-
ლოდ ერთის მაგიერ სამი მილი აქვს.

— რა კარგი რამ არის!

— რა საუცხოოდ უკრავს, — ისმოდა აქეთ-იქიდან.
მოხუცმა გაათავა დაკვრა და შეჩერდა:

— ახლა ჩემი გოგონას სიმღერას დაუკრავ, რომელმაც
ის მაპოვნინა. ეს სიმღერა ჩემი არიშკასათვის გამოვიგონე.

დაუკრა და ამ სიმღერით მთელი თავისი სიყვარული და
სიხარული გამოთქვა, რომ პატარა გოგონა, არიშკა გაჩნდა
ამ ქვეყანაზე, რომ ის იზრდება და იმედად ჰყავს.

მოხუცმა დაჩუტა სტვირის. გუდა, დაკეცა და უბეში
ჩაიღო.

მეზობლები დაფაცურდნენ, სანამ მოხუცი ქურქს ჩაიც-
ვამდა, საჩუქრები შემოუტანეს: ჩირი, ჩურჩხლები, ნაზუქი,
ვაშლი, პური. პატარა მანანამ არ დაიშურა და თავისი დე-
ლოფალა მოუტანა არიშკას.

— ეს გზაში გამოგადგებათ, — ეუბნებოდნენ მეზობ-
ლები მოხუცს და უწყობდნენ საჩუქრებს დიდ სამგზავრო
ჩანთაში.

— დარჩი ჩვენთან, არიშკა, — უთხრა არიშკას ბიჭიკომ.

— არა, ბიჭიკო, მე და პაპა უნდა წავიდეთ, ფაშისტები
უნდა გავრეკოთ უკრაინიდან, — თქვა გოგონამ და მიეკრა პა-
პას, — მერე, მე რომ გავიზრდები, პაპას ხომ უნდა მოვუარო?!
ყველას გაეცინა.

— მართალს ამბობ, ჩემო გოგონა, მართალს, უნდა გავ-
რეკოთ ფაშისტები და გავრეკავთ კიდევ. — დასძინა პაპამ.
გამომშვიდობებისას არიშკამ მე და ბიჭიკოს მადლობა გა-
დაგვიხადა, გვაკოცა და გვითხრა: — ჩემი დედობილის ამ-
ბავი მომწერეთ, რომ ჩამოვალ.

კარგი, უსათუოდ მოგწერთ, — დავაიმედე მე.

მოსკოვი

შეშველება

კოკოშკის ტაძარი მოსკოვში.
ვიტალი ანდრეევი. 10 წლის. ქ.
ელექტროსტალი.

ილია.
ირა
შევეტა.
10 წლის.
ქ. ლენინგრადი.

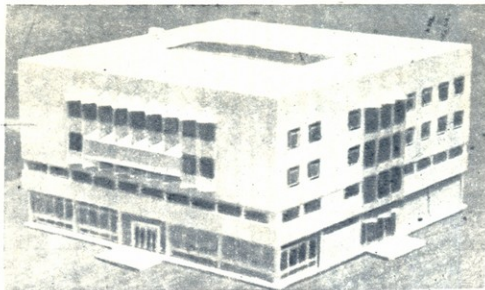
ორკახტრი.
რამ
საიმო.
12 წლის.
კარელია.

ზამთარი ტყეში. ვლადიმერ ბაიშვილი
18 წლის ქ. ლენინგრადი.

14811

ანგ-ი, ან-ი სკოლების პიონერებმა და კომკავშირელებმა ჩვენი ქვეყნის უველა პიონერსა და მოსწავლეს.

მათაც არ დაუოვნეს და საკავშირო ალკ ცენტრალური კომიტეტის სპეციალურ ანგარიშზე (№ 70008) მალე დაიწყო პიონერთა შრომითი დანაშოგების ჩარიცხვა.

უველა მოკავშირე რესპუბლიკის ბავშვებმა ისახელეს თავი სამ დიდ პატრიოტულ საქმეში. მათ შორის ხარ შენც. პატარა მეგობარო, შენ და შენმა თანატოლებმა მონდომებით იშრომეთ და გამოშავებული 29 აფასი მანეთი სპეციალურ ანგარიშზე ჩარიცხეთ.

თქვენმა ესტონელმა თანატოლებმა ამ საქმისათვის 23 ათასი მანეთი გამოიმუშავეს; თურქმენმა ბავშვებმა — 9600, ლატვილებმა — 19 ათასი მანეთი და ა. შ.

1971 წლის 15 იანვრისათვის უველა 15 მოკავშირე რესპუბლიკის პიონერულმა რაზმეულებმა ოპერაცია „ჩუკოტკას“ ფონდში შეიტანეს 1159000 მანეთი.

ოპერაცია „ჩუკოტკა“ წარმატებით გრძელდება.

„ძვირფასო მეგობრებო! დახედეთ ჩვენი ქვეყნის რუკას. მისი უველაზე უშორესი წერტილია ჩუკოტკა — ფენმარდი ირმების, ცივი ქარების, ტუნდრისა და მდუმარე მთების მხარე. პარტიისა და მთავრობის გადაწყვეტილებით, იქ, ჩუკოტკაზე, დიდი სამუშაოები ტარდება: შენდება ატომური ელექტროსადგური, მწყობრში დგება შახტები და მალაროები. იქ, ამ შორეულ მხარეში, სამუშაოდ მიდიან ახალგაზრდა სპეციალისტები — გეოლოგები, მშენებლები. პიონერებსაც გვინდა მონაწილეობა მივიღოთ ამ დიდ საქმეში. მოდით ჩუკოტკელი ბავშვებისათვის ქალაქ ანადირში ავადოთ პიონერთა სასახლე. როგორ? როგორ და ახე: მოვაწყოთ შაბათობები, მოვავროვოთ ჭართი და მაკულატურა, ვიმუშაოთ კოლმეურნეობებსა და საბჭოთა მეურნეობებში. გამოიმუშავებული თანხა კი გადავრიცხოთ საკავშირო ალკ ცენტრალური კომიტეტის სპეციალურ ანგარიშზე.

ვაცხადებთ ოპერაცია „ჩუკოტკას“! დაე უველა რაზმეულმა, რაზმმა და თითოეულმა პიონერმა მიიღოს მასში აქტიური მონაწილეობა. დაე ოპერაცია „ჩუკოტკა“ იყოს ჩვენი ძმობის, ჩვენი ხალხების მეგობრობის კიდევ ერთი დამადასტურებელი!“

ასე მიმართეს მოსკოვის საქალაქო პიონერულმა შტაბმა და

операция
„ЧУКОТКА“
ТЕКУЩИЙ СЧЕТ
№ 70008

УПРАВЛЕНИЯ ПО КАССОВОМУ
 ИСПОЛНЕНИЮ ГОСБЮДЖЕТА
 ПРАВЛЕНИЯ ГОСБАНКА СССР

მოთხრობა

გოჯაშვილი ცნობილი ქართველი რევოლუციონერი მწი-
ღის და საზოგადოებრივი მოღვაწის მამაკაცის მოხ-
რობის „მოძიება“ საკვანძოა.

არხოვლიანი წლის მისიხანე დღეებია. მეორე
წელი, რაც სამკითხა მიწაზე არახელი იმი
მეცხერაჲსი. წითელი არია თავაგწერითი იბრჭვი
მშობლიური მთაველის თითველი მტკაველითაჲსი,
მეგრე მტერს და-ალალო. ქალები გამოხევის და კვერ
მე მოვერე. და ამ ფემისტური ქარზე ჩრდილოეთ
კავკასიასაჲ მთადგენ.

უკვე დაბამებულ იყო კრძე დაღოლ-დაქმნული
დაბრუნად მხდრდიოდან. აქოლითი გაიარა მთიანი და
სამზე მძიმედ დეშუა — ნადევიარი ვეზი აწუხებდა.

მოძიება

— რა ამბავია, არ იტყვი? — მძიერებობა მჭარს
გაყვირებულ მებულად და პასუხს გიძობა.
— გახედდე და ხახვს რა ამბავია იტყვი.
— უი, ღოებო! — შესებაჲსა კარმა, როჯა ფანარაში
დახედო, — ხედავ რას უკლია ცეცხელ?

— იქ წამდებს შინა არა აქვს — სანამ მვიდო,
მეჩხიანავან მუჩრულად დარბაზე. მაგრამ მე მძიქს! წა-
ღო, გვიგებ რამ გარჩია ხახვირ, მეზე მოვდებოქორი,
ჩიი დავემნაოთ დაზარალულებს.

— მე ვიწოდ, კრძე, შენ ძალიან დაღოლი ხარ და
ფეხს ვეგრივა, — თობრა საღამოს და სწრაფად გავიდა
ოთახიდან.

— რაღას უცი? — დამაქრე.
სასწრაფად იქმენებდა რაზებზე, ნაწილებზე და ებ-
ნები, სტეგნიდა მორეგების სიგნი, რომელმაც გავკე-
თილებს მუშედ კომკომბარის ორგანიზაციის მოციფი-
სათვის უნდა გავაყვით და ყველაფერი მოეზხადებინათ
დავალებებს შესასრულელად.

და, ჩამართვა ბარათი. თითხელობს-ღოლები, მო-
ხიანავან მუჩრულად დარბაზე. მაგრამ მე მძიქს! წა-
ღო, გვიგებ რამ გარჩია ხახვირ, მეზე მოვდებოქორი,
ჩიი დავემნაოთ დაზარალულებს.

— იმ დამეს ერთ-ერთ უბანზე მძიხებს დაბადე მომე-
ცი ბერი იყო გამყოფილო. იგი დაბილდებამდე გამო-
ხედდა საფეშავოზე, მძიხებს გარეშეში უდლი და ბურ-
ტყბელს: მეცე, როგორ არის ჩემი ბიჭი ოღოროთ, და-
ბილდებზე ჩემი ერთადერთი მეგობარ — ჩემი მომელო
და დამაქრე...

— ბრამბაგან ეციდე. ფასს კი ხუტარ ეთახებო —
ყველაფერს ცეცხლი გიძობია. არა, არა, მეტობარ, რა
წილის გვიქონია ოღორობას დაზარალი, საყუტელად და...
ბიჭი იყო, ამას რა მოსეგებო? ქალაქული
ნადების სიმინეთი იფიქრე მის დაღეობის ამბავი მო-
ხედდა ერთბილად, მუქიხი უნდა გაეფიხებინა. ამა,
მოზარადი, მოყავს ცოცხა ღვინო მიმოთო!

— ბრამბაგან ეციდე. ფასს კი ხუტარ ეთახებო —
ყველაფერს ცეცხლი გიძობია. არა, არა, მეტობარ, რა
წილის გვიქონია ოღორობას დაზარალი, საყუტელად და...
ბიჭი იყო, ამას რა მოსეგებო? ქალაქული
ნადების სიმინეთი იფიქრე მის დაღეობის ამბავი მო-
ხედდა ერთბილად, მუქიხი უნდა გაეფიხებინა. ამა,
მოზარადი, მოყავს ცოცხა ღვინო მიმოთო!

მზია, მიშა და ვსევოლოდი ძნებს სდარაჯობენ. ყველაზე უფროსი ვსევოლოდია — მაღალი, ქერა, ცისფერ-თვალეზიანი რუსი ბიჭი. მაგრამ ეს მეოთხე ვილაა?

ეს ხომ ზაურ სანაკოვეია — სკოლის კომკავშირული ორგანიზაციის მდივანი. მესამე ლამეა, თავს დასტრიალებს უბნებს, ყველა საგულშაგოს, აფინიზებს თვლემამორეულებს, ამხნევებს. ამჯერად მზიას ჯგუფთან არის. ძნის ძირას მიმხდარან და წყნარად საუბრობენ.

— ზაურ, — ეუბნება მიშა, — შენ თუ იცი, რომ მზიას მამა პირველი პიონერი ყოფილა?

— არა, პირველად მესმის. რატომ არ თქვით აქამდე? მაგრამ არც ახლაა გვიან. აი, კოტა რომ დაემშვიდდებით და კოტე ბიძიაც მოიცლის, უეჭველად შეხვედრას მოგუწყობთ. შენ რას იტყვი, მზია?

— მადლობის მეტი რა შეთქმის. — იღიმება მზია. უცებ სმენას დაბავს. — მგონი ვილაც მოდის.

შემთხვევის ადგილას მალე კოტე გამოჩნდა. მზია მოვარდა.

მზია ცხარე ცრემლით დასტიროდა პაპა ბეროს, რომელსაც შექჩამქრალი თვალები ზეცისთვის მიეპყრო.

გავიდა დღეები და სოფელში ევაკუირებულნი გამოჩნდნენ.

ტოლებთან თბილი შეხვედრა, მათი ბედის შემსუბუქება, უღელმამო ბავშვთა პატრონობა იყო ახლა პიონერების მთავარი საზრუნავი. სოფლის გვერდით, გზატკეცილზე ხშირად ჩანდა უკანდახეული ჩვენი ჯარის ნაწილები. დღე-ღამ არ წყდებოდა თვითმფრინავების გუგუნე. ქვეშეხების გრიალმა, აფეთქებული ყუშმარების გრგვინვამ ერთიანად დაარღვია სოფლის მშვიდობიანი ცხოვრება...

— მაშო! — ოდნავ აყანკალებული ხმით თქვა კოტემ, როცა სახლის ზღურბლს გადააბიჯა.

— რაო, გენაცვალე! — შეეგება მეუღლე.

— მიჭირს თქმა, მაგრამ ახლა ომია და უბედურებაზე ლაპარაკი ადვილდება. შეიძლება ჩვენი სოფელი მტრის მიერ ოკუპირებულ ზონაში მოჰყვეს. ბავშვებიანად დაუყოვნებლივ უნდა გახვიდე სოფლიდან. ჯერ ეტლით, ან ფეხით, მერე რკინიგზით მოგიხდებათ სიარული. გორში, შენს დასთან, ელენესთან წახვალთ. მე აქ ვრჩები პარტიზანად. აი, საბუთები, რკინიგზის სადგურზე საევაკუაციო კომიტეტს წარუდგენ. რის წალეხაც შეგიძლია, წაიღე, რისიც არა — მეზობლებს დაუტოვე.

მაშო მივიდა ქმართან, ცრემლმორეული თვალები მიპყრო და მუდარით მიმართა:

— მეც შენთან დავრჩები, კოტე ბავშვებს სხვებს ვავატან — წამსვლელი ბევრი იქნება.

— მამასთან დავრჩები. მეც შემიძლია რაიმეს გაკეთება! — წამოიძახა მზიამ.

— თქვენი აქ დარჩენა შეუძლებელია. თუ ხელში ჩაგიგდეს, მართო იმიტომ, რომ ჩემი ცოლი და შვილები ხართ, საზრჩობელა არ აგცდებათ. არა, მაშო, თქვენ სამშვიდობოს უნდა მეგულეზობდეთ. სამაგიეროდ იქ, ზურგში იმუშავებთ. განვდევნით ფაშისტებს და ჩვენს ღანგრულ კერას ისევ აღვადგენთ.

კოტემ თავჩაღუნულ ცოლს ალერსიანად თავზე ხელი გადაუსვა, მაშომ თავი ველარ შეიკავა და ცრემლები წასკდა. ატირდა გულადაც.

— რა დაგემართათ! — კოტემ მკლავები გაშალა და ცოლ-შვილს მოჰხვია. აცრემლებული მზია კოცნიდა მამას, გულადა კი ხან ატირდებოდა, ხან გაკვირებული შესტკეპროდა მშობლებს...

მეორე დღეს მაშომ ბარგი შეკრა და გასამგზავრებლად მოემზადა. საუზმის შემდეგ ფანჯრებზე ფარდები ჩამოუშვეს, კარი გაიკეტეს და სადგურზე წავიდნენ. ისინი მზიას მეგობარმა ფატიმამ გააცილა.

სადგურზე კი მოულოდნელი რამ მოხდა: მატარებლის გასვლას რომ რაზდენიმე წუთითა აკლდა, მზიამ დედას მტკიცედ განუცხადა: გორში არ წამოვალ, აქ უნდა დავრჩეო. შემოფოთებულმა მაშომ არ იცოდა რა ექნა.

— მართო უნდა დარჩე? რას ამბობ, შვილო, შენი დარდილა მაკლია ახლა მე?

— რატომ მართო, დეიდა მაშო? ჩვენთან იქნება, არაფერს გავუჭირებთ. — შეპბელა ფატიმამ.

ორი სილუეტი სწრაფად უახლოვდებოდა ბავშვებს. ერთი მაღალი იყო, მეორე კი ჯუჯა და კასრივით დამრგვალებული.

მოისმა მათი ლაპარაკი:

— შენ საღორისკენ წადი. როგორც კი აღს დავინახავ, მეც მყისვე შევუდგები საქმეს და ქარს გავატან ამ ძნებს. ქარსა-მეთქი! — დაისისინა მაღალმა და ამხანაგს ანიშნა — წადიო.

მზიამ ბიჭებს გადახედა — როგორ მოვიქცეთო.

— შესდექით! — შეჰყვირა ვსევოლოდმა. ავისმსურველნი მყისვე შემობრუნდნენ და, გუშაგები რომ დალანდეს, მოკურცხლეს.

მიშამ ტყვია დაადევნა. მაღალი წაბორძიკდა და წაიქცა.

სროლის ხმაზე ბეროს გამოეღვიძა. უცებ ვერ იაზრა, სად იყო, და ანგარიშშიუცემლად ხან აქეთ ეცა, ხან იქით.

დაბალი კვლავ გარბოდა. უკან იხედებოდა, თანაც რკვოლვერს ისროდა... მოხუცი დაეცა.

ვსევოლოდი კვლდაკვალ მისდევდა დივერსანტს. ისიც იმსხვერპლა მისმა ზუსტმა გასროლამ.

— მამასთან უფრო ახლოს ვიქნები. დედა, ნუ ლე-
ლავ, არაფერი მიჭირს, — ამშვიდებდა მზია დედას.
— რა ვიცი, რა კენა... საშიშია, შვილო, აქ დარჩე-
ნა... წამოდი, დედა გენაცვალოს.
— დედა, მარტო ხომ არ ვიქნები. — არ ცხრებოდა
მზია.
მამო მიხვდა, რომ ვერაფერს გააწყობდა და ბედს
შეურიგდა. ამასობაში მატარებელიც დაიძრა...

კოტე პარტიზანი გახდა. ოღონდ ახლა კოტე კი არა,
„ცელი“ ჰქვია. მისი რაზმი მტრის რისხვაა — ჰიტლე-
რელთა-ბევრი ეშელონი გადაჩეხა, საომარი მასალისა
და სურსათ-სანოვავის არაერთი საწყობი ააფეთქა, ბევრ
ფაშისტს დაუბნელა მზე... ბევრი რამ იღონეს გერმანე-
ლებმა, მაგრამ ვერა და ვერ მიაკვლიეს „ცელის“ რაზ-
მის კვალს.

ვად აზიდული მთა ფრიალო კლდით თავდება. იქ
გადის საცალფეხო ბილიკი, მას რომ გაჰყვები, ძველი
ციხის ნანგრევებთან მიგიყვანს, რომელსაც უღრანი
ტყე ჰფარავს.

ნანგრევების ცოტა ქვე-
მოთ ცივი, ბროლივით ანკა-
რა წყალი მოჩუხჩუხებს. აი,
აქ დაიდეს ბინა კოტემ და
მისმა რაზმმა. ოსი მოხუ-
ცი მეცხვარე ორ დღეში
ერთხელ ქალაქში მაწონს
ზიდავს გასაყიდად. მისი სა-
შუალებით ამყარებს კოტე
კავშირს საიდუმლო ანტი-
ფაშისტურ ორგანიზაციას-
თან, რომელიც იატაკქვე-
შეთში მოქმედებს. კოტემ
ყველაფერი იცის, რაც მის
სოფელში ხდება. გაიგო,
რომ ფაშისტებმა შემოსე-
ლისთანავე აბრამა მამასახ-
ლისად დააყენეს. გერმანე-
ლები ენდობოდნენ და დი-
დად აფასებდნენ ამ მოლა-
ლატეს, ვაი მას, ვისაც იგი
თვალში ამოიღებდა! ვინ
მოთვლის, რამდენი შესა-
ნიშნავი ადამიანი იმსხვერ-
პლა მანს! კოტემ გადაწყვი-
ტა სამაგალითოდ დაესაჯა
ეს ქვეწარმავალი.

ერთ დღეს, როგორც ყო-
ველთვის, ქალაქიდან დაბ-
რუნებული მეკავშირე, —
მოხუცი მეცხვარე ეწვია
კოტეს. კოტე კორღზე იდ-
გა და ღურბინდით ხეობას
ათვალყურებდა.

— გამარჯობა, ამხანაგო
„ცელო“! ღურბინდში არა
ჩანს, ჩვენები როგორ ურ-
ტყამენ ფაშისტებს?!

— გაგიმარჯოს, ძია კოს-
ტა! რაშია საქმე? რას გვე-
ტყვი ახალს? — კოტემ
მოხუცს ხელი გაუწოდა.

— ამ ოთხ დღეში ფაშისტთა რამდენიმე ეშელონი
გამოივლის. ორგანიზაციამ დაგაევალა — საკადრის
ვედრა მოუწყოთ.

— ნუ ედარდებით — ჩვენებურად დავხვდებით.
— ჰაი, ჰაი, რომ დავხვდებით, და მერე როგორ! მაგ-
რამ ვაი რომ, ჩემი საქმე ვერ არის კარგად. ქალაქში
აბრამა შემეჩეხა...

— მერე, რაო? — რისხვით გატეხა წარბები კოტემ
— მათრაბი დამიქნია, დამემუქრა: შენი ამბავი ყვე-
ლაფერი ვიციო. დაანებე პარტიზანებთან სიარულს თა-
ვი. თორემ სახარობელაზე კონწალი არ აგცდებო.

— ეს კი ძალიან ცუდი ამბავი მითხარი, ძია კოსტა,
ძალიან ცუდი.

— მე ჩემი დრო მოვკვამე, თქვენი ჭირი წამელოს...
მაგრამ ქალაქში რომ ველარ ვივლი, და რომ ველარ გემ-
სახურებით?

— ცენტრთან ჩვენი კავშირის მცირე ხნით გაწყვე-
ტაც კი არ შეიძლება. განსაკუთრებით, ახლა. ქალაქის
ორგანიზაციამ იცის, აბრამა რომ დაგემუქრა?

— იცის და მითხრეს კიდევ: ამიერიდან ქალაქში
ნულარ გამოჩნდებით. მარტო ხევამდე უნდა ჩავიდეთ. იქ

ციის წარმომადგენელთან შესახვედრად, ული ბიჭებით ხევის ახლომახლო უნდა მოციქულების შეხვედრის დროს.

სოფლად დარჩენილი ბავშვები ზაურ სანაკოევის თათსობით ყოველნაირად ეხმარებოდნენ პარტიზანულ ცენტრს.

ყმაწვილები ამჯერადაც დათქმულ ადგილას შეკრებილიყვნენ და ზაურს ელოდნენ. მალე ისიც გამოჩნდა. აღმართი სულმოუთქმელად ამოიბრინა და აღელვებულმა თქვა:

— მწყემსი კოსტა გესტაპოელებმა შეიპყრეს. ასე რომ, გაწყდა პარტიზანების კავშირი ცენტრთან. ცენტრის დავალებით, ჩვენ უნდა მივაწვდინოთ პარტიზანებს სასწრაფო ინფორმაცია.

ყველა დააღონა მოხუცი მეკავშირის დაპატიმრებამ ზაური კი განაგრძობდა:

— ჩემი აზრით, ეს საქმე გოგონებს უნდა დავავლოთ.

— როგორ, — გაიკვირვეს ბიჭებმა, — რატომ გოგონებს?!

— აი, რატომ: პარტიზანებთან მისასვლელი მხოლოდ ერთი ბილიკია. ისიც ხევზე გადის. ხევში კი ბატრასის დუქანია და გესტაპოელებიც სულ იქ ტრიალებენ. ამიტომ ეშმაკობა უნდა ვიხმაროთ. მზია, ფატიმა, სალიმათ, კალათები მოამზადეთ, ვითომ მოცვის საკრეფად მიღიხართ. რამენაირად უნდა მიაღწიოთ ტყემდე. იქ კი პარტიზანები შეგხვდებიან. მოიქეციოთ აუღელვებლად, ვითომც აქ არაფერიო.

ზაურმა ბიჭები დაითხოვა, შემდეგ გოგონებს აუხსნა, თუ რა საიდუმლო ინფორმაცია უნდა გადაეცათ პარტიზანებისათვის. ცენტრის დავალება ზვალ საღამომდე უნდა შეასრულოთო, — თქვა დასასრულ ზაურმა.

დუქანი სავესე იყო გერმანელებით. უხვი სუფრა გაეშალა ბატრასს. სახე ასწითლებოდა, თვალებს აცეცებდა... უცებ მისი ყურადღება სამმა გოგონამ მიიპყრო. ჭრელი ჩითის კაბები ეცვათ, თავზეც ჩითის თავსაფრები წაეკრათ და კალათებით ხელში მხიარულად მიამიჯებდნენ.

ბატრასს ეშმაკურად აუციმიციმდა თვალები. მოქეიფებმაც დაინახეს „მოცვის მკრეფელები“. ორმა გესტაპოელმა უმაღ მიატოვა სუფრა და მათ აედევნა.

მზიას შეეშინდა, მაგრამ არა შეიმჩნია რა. ვარეგნულად არც მისი შეგობრები შემკრთალან.

კოტემ დურბინდით შორიდანვე შენიშნა ბავშვები: მიხვდა, თუ რა ელოდათ მათ, ამიტომ ხუთ რაზმელს უბრძანა — სასწრაფოდ ქვევით ჩადით და ჩასაფრდითო. თვითონ კი თვალს არ ამორებდა მომავალთ.

აი, გოგონები ხევს გამოსცდნენ და ტყეს უახლოვდებიან. ფატიმატები კვლავ უკან მიიპყვებიან. უცებ ერთი მათგანი დაწინაურდა და ხელი წაავლო შუაში მიმავალს, უფრო მაღალსა და მოხდენილს. ქალიშვილი შეებრძოლა, მაგრამ ვერ გაუმკლავდა. ამხანაგებს კი არ შეუძლიათ მიშველება, რადგან მეორე, უფრო ზორბა გერმანელი აკავებს მათ. ერთ-ერთი მაინც გაუსხლტა და ტყისკენ გაიქცა. ახლა კი ნათელი იყო — გოგონები პარტიზანებთან მიდიოდნენ, და კოტემ რაზმს უბრძანა — იმოქმედეთო.

მომალადე ფაშისტს — გოგონა რომ ძირს დასცა — პარტიზანის ტყვია მოხვდა... სროლის ხმაზე დუქნიდან იარაღმომარჯვებული სხვა გერმანელებიც გამოცვივ-

კი კაცი დამხვდება, მეტყვის ახალ ამბებს და დავალებებს გადმომცემს. ბატრასის დუქანთან დავუნიშნე შეხვედრის ალაგი.

— ძალიან ცუდად მოქციულხარ! ბატრასი წინათ აბრამას დიდი დოსტი იყო. ახლაც მეგობრები იქნებიან. იმას უნდა ერიდო.

— ერიპაა, აი თურმე სად დავდუპულვარ — ბატრასის დუქანში რამდენჯერმე პური ვჭამე, მარტომაც და ამხანაგებთანაც!

— ხომ არა წამოგცდა რა?

— არა, რას ამბობ! მუდამ ვფრთხილობ. ზეგ შესახვედრად მივალ, მერე კი იმის დუქანს აღარ გავეკარები.

იმავე საღამოს გერმანელებმა მეცხვარე კოსტა ფარეხში დააპატიმრეს. ეს ამბავი კოტემ შუალამისას გაიგო, როცა მოხუცი უკვე გესტაპოს სარდაფში იქნებოდა დამწყვდეული

კოტი რაზმელებს მოეთათბირა, გადაწყდა, ერთი მათგანი ხევამდე მისულიყო ცენტრალური ორგანიზა-

დნენ. ატყდა ორმხრივი სროლა. პარტიზანები კარგად იყვნენ განლაგებულნი და გერმანელები რკალში მოიქცეეს.

...მზიამ თავი წამოაწია, მშობობდა... სამინელი ტყვილი იგრძნო მხარში — ჭრლობიდან სისხლი მოეონავდა.

მორიასლო ფატიმა ეგდო — მოეკლათ. თავ-პირდა-სისხლიანებული საღმთათი ხელებგაკრული იქვე დაეგდოთ.

პარტიზანთა მთელი ჯგუფი ჩაება ბრძოლაში. აქ იყო კოტეც. ვეფხვივით ტრიალებდა ვაჟაკი, ვიდრე ტყვია მკერდში არ მოხვდა და არ მოცელა.

ბრძოლა მიწყნარდა. რაზმელებმა დაჭრილ-დახოცილი ამხანაგები საყაყეებზე დაასვენეს და ტყეს მიაშურეს. ტყეში ფერშალმა ალიამ მოუარა დაჭრილებს.

გონს მოსული კოტე გვერდით შწოლიარე დაჭრილის გაფითრებულ სახეს დაამტერდა და გადარეული ხმით აყვირა:

— შვილო, მზია, ცოცხალი ხარ? ცოცხალი ხარ, შვილო?

მზიამ თვალები გაახილა, მამას შეხედა და უღონოდ გაუღიმა.

— მამა, — ლულულუღებდა გოგონა. — დავალბა... ამალამ, 12 საათზე ხიდი უნდა ააფეთქოთ... გერმანელთა ეშელონი მოდის. — მეტის თქმა ველარ შესძლო. თვალები კვლავ დახუჭა.

— ცოცხალია, ცოცხალი! — თქვა ალიამ და კოტეს ხელი მოხვია. — ნუ, ამხანაგო „ცელო“, ნუ მოძრაობ! ბევრი სისხლი გაქვს დაკარგული. ჭრილობა რომ გაგეხსნას, ძალიან სამიშია. გოგონასაც სიმშვიდე უნდა. ...შუალამისას, 12 საათზე, ცენტრის დავალბა შესრულდა.

— რატომ დაიგვიანე, სად იყავი აქამდე? — ჰკითხა შინ მოსულ მამოს რადიომიმღებთან მჯდომმა ელენემ.

— საზეიმო კრება გეჭონდა, ჩვენმა ფაბრიკამ კვარტალური გეგმა დიდი გადაჭარბებით შეასრულა. სტახანოველები აბრეშუმის საკაბეებით დაგვაჯილდოვეს. ჩემთვის როგორ გავიმეტებ ამას — მზიას შევეუნახავ, დედა ენაცვალოს. კარგი ფერისაა, მოუხდება ჩემს ლამაზ გოგოს!

— მართლაც მშვენიერი ფერი აქვს! — მოიწონა ელენემაც.

მამოს უცებ შუბლი შეეკრა, თვალებში ცრემლი ჩაუღდა:

— ოპ, შვილო, რა დარდი გამიჩინე მე საცოდავს! სადა ხარ... ცოცხალი კი ხარ?..

— ჰა, ისევ შენებური დაიწყე? — უსაყვედურა ელენემ.

— აბა, რა ვქნა, როცა არ ვიცი. რა მოუვიდათ ჩემს გოგონას, ჩემს კოტეს...

— ნუ გეშინია, მამო! ჩრდილო კავკასია მალე მთლიანად განთავისუფლდება და შენი ქმარ-შვილიც გამოჩნდება.

ამ დროს მეორე ოთახიდან გულადა შემოვიდა. დაინახა დედა და მისკენ გაიქანა. მამომ შვილი გულში ჩაიკრა. ბავშვიც ეხვეოდა, ჰკოცნიდა, ეფერებოდა.

„ისმინეთ, ისმინეთ, — გაისმა რადიოს ხმა. — ლაპარაკობს მოსკოვი, გადმოგცემთ წერილებსა და დეპეშებს ფრანტიდან...“

რადიომიმღებთან ვიწვევთ გორში, ბაზალეთის შესახვევში მცხოვრებ მამო კაიშვილს. გადავცემთ ქმრისა და შვილის — კოტე და მზია კაიშვილების ამბავს. ისი-

ნი გწერენ: „ჩვენი დარდი ნუ გექნება. კარგად ვარო, ჩვენი სოფლიდან უკვე განდევნილია მტერი. უმალესმა სარდლობამ ორივე ორდენებით დაგვაჯილდოვა. მალე ჩამოდით. თქვენი ამბავი შეგვატყობინეთ მისამართით: საველე ფოსტა № 17714, კოტე კაიშვილს. გკოცნით ბევრს. კოტე, მზია“.

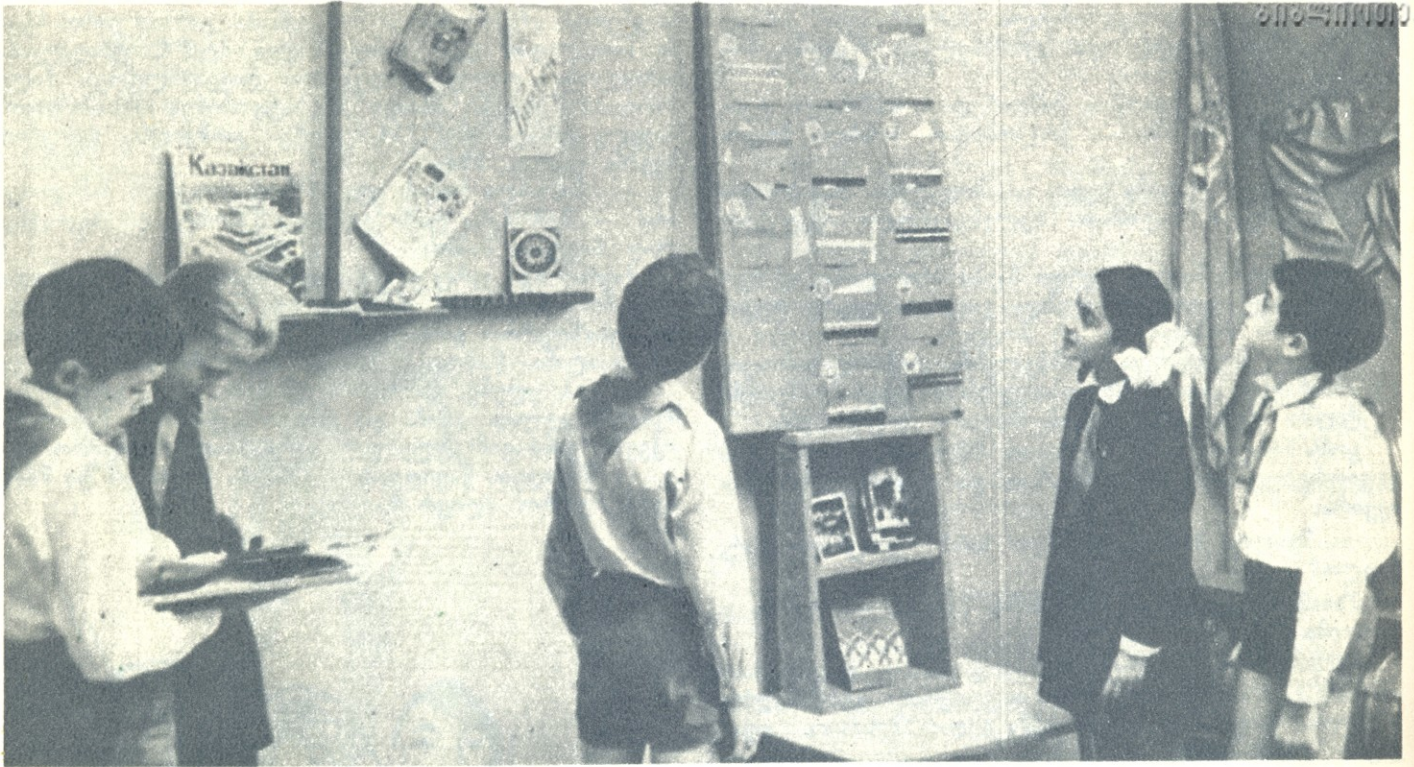
— აბა, ახლა რაღას იტყვი! მომილოცნია, მომილოცნა! — შემოჰკრა ტაში ელენემ, წამოხტა და საკოცნელად მიეტანა მამოს.

მამრამ იგი ვერც ელენეს გახარებულ სახეს ხედავდა არც მისი სიტყვები ესმოდა; თვალს ვერ აშორებდა მის უსაზღვროდ გამხარებელ აპარატს. ბოლოს თავს ძალა დაატანა, წამოდგა, ბავშვს ხელი მოხვია მიიხუტა.

— ოპ, ელენე, ეს რა ბედნიერი დღე გამითენდა! შვილო, გულადა, მამა და დაიკო გვეძახიან, წამოდით. თქვენს განთავისუფლებულ ქერას დაუბრუნდითო.

— წავიდეთ, წავიდეთ! — შესძახა გულადამ და მშობელს უფრო ძლიერ ჩაეკრა.

ერთი მერხზე სხედან

თბილისის 43-ე რუსული საშუალო სკოლა მხოლოდ ცოცხლის კერა კი არ არის, აქ იბადება და ფოლადივით მტკიცდება მოძმე ერების შვილთა დიადი მეგობრობაც. აქ ერთ მერხს უსხედან: რუსი, ქართველი, სომეხი, აზერბაიჯანელი, უკრაინელი... წითელყელსახვეფიანი გოგონები და ბიჭები ერთიანი სულისკვეთებით მიაბიჯებენ პიონერული მარშის ალექსანდრე ლომაშვილი და ეანა პიჯიმიანი შერხის მეზობლები კი არა, მეგობრები არიან. მათი ურთიერთ

პატივისცემა და გულისხმიერება მისაბაძი მაგალითია თანატოლებისათვის (სურ. 2). გაკვეთილების დამთავრების მერე, ეს ბიჭუნები ყოველთვის ერთად გამოდიან სკოლიდან. ვიდრე სახლამდე მივლენ, მსჯელობენ ფეხბურთელებზე, უზიარებენ ერთმანეთს ახალი ფილმის ნახვით მიღებულ შთაბეჭდილებებს, ჰყვებიან წაკითხული წიგნის შინაარსს, სასაუბრო და საოცნებო არ ელევათ კონსტანტინე კარაგიუმთან, ალბერტ არსენიანს, იგორ მალკოს და მათ მეგობრებს (სურ. 3). ჩვენი დიადი სამშობლოს 50 წლისთავის საიუბილეოდ ამ სკოლის მოსწავლეებმაც განსაკუთრებული გულმოდგინებით მოაწვეეს პიონერთა ოთახში კუთხე „სსრკ — ჩემი სამშობლო!“

საგანგებოდ გაკეთებულ სტენდზე ერთიმეორის მიყოლებით გამოფინეს მოძმე ერების რესპუბლიკების დროშები და გერბები, რომელთაც თან დაურთეს მათი კულტურისა და სახალხო მეურნეობის დარგების განვითარების ცნობარი. სტენდზე გამოფენილია ფოტოალბომი „ყაზახეთი“, „ქალაქ ტალინის გზის მაჩვენებელი“, უზბეკეთის ისტორიული საგანძურისა და დეკორაციული გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშების ღია ბარათები, ბროშურა „მობრძანდით საბჭოთა ესტონეთში“ და სხვ. სტენდთან თავი მოუყრიათ ანდრეი პასტუხოვს, ალა ზიკანავას, კოტე თევდორაძეს, შვპყურებენ თავიანთ ნახელავს და ფიქრობენ კიდევ რით გაალამაზონ და შეამკონ სამშობლოს იუბილეადაში მიძღვნილი ეს მცირედი საჩუქარი. (სურ. 1). აბა, გადაშალეთ მათი კლუბ — გლობუსის მატინე! მის ფურცლებზე სათითაოდ არის აღნუსხული ყველა ის ძვირფასი ბარათი, რომელიც ჩვენი ქვეყნის სხვადასხვა კუთხიდან მიუღიათ. აგერ, ბარათი უკრაინიდან, დონეცკის ოლქის დაბა ჟელანიაიდან, რომელსაც ხელს აწერენ საშუალო სკოლის მიწვიდეკლასელები; აგერ, წერილი აზერბა-

უჯანიდან — სუმგაითის № 2 სკოლა-ინტერნატის, პიონერების გამოგზავნილი, ყაზახეთიდან — ინტერნაციონალური მეგობრობის კლუბის წევრებისაგან, ყირგიზეთიდან — კოკინაგაის № 2 საშუალო სკოლის მოსწავლეებისაგან... თვლა არა აქვს გულთბილ სტრიქონებს. ეს კეთილი, მეგობრობის მოციქული ბარათები მტრედებივით დაფრინავენ ნორჩ პიონერთა მისამართებით და კიდევ ერთხელ გამოხატავენ საბჭოთა კავშირის ხალხთა მარად ურღვევ მეგობრობასა და ძმობას.

უხეჩი ლიბეჩი

რევაზ მარგინი
სიცოცხლე გააუღს

ცნობილ პოეტს რევაზ მარგინს მნიშვნელოვანი წვლილი მიუძღვის ქართული საბავშვო ლიტერატურის განვითარებაში. აღბათ ბევრ თქვენგანს ახლაც ზეპირად ახსოვს „დედაენის“ ფურცლებზე დაბეჭდილი მისი ლექსები. რ. მარგინის არაერთი ლექსი შეგხვედრიათ სასკოლო სახელმძღვანელოებში, მოხიბლულხართ მათი სინატიფით, მუსიკალობით და სამუდამოდ ჩაგრჩენიათ გონებაში. აი, ახლახანს გამომცემლობა „ნაკადულმა“ „ჩემი პატარა ბიბლიოთეკის“ სერიით გამოსცა პოეტის რამდენიმე საყმაწვილო ლექსის კრებული. წაიკითხავთ ამ ლექსებს და კიდევ უფრო გაგიცხოველდებათ ჩვენი ლამაზი მამულის, მშობელი ხალხის, ძვირფასი დედის სიყვარული და პატივისცემა.

ჩვენი კოცონი

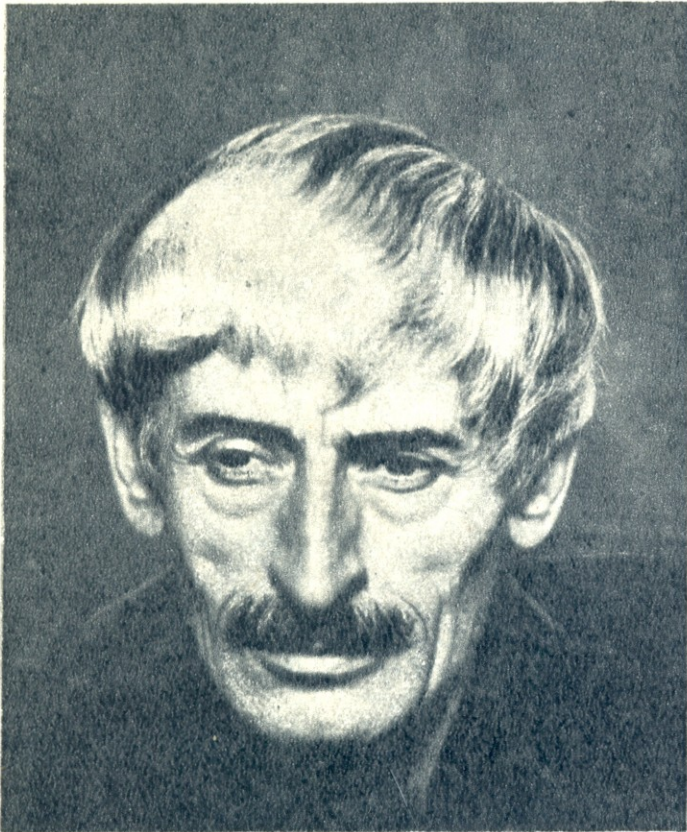
გამოვიდა პიონერული აღმანახის — „ჩვენი კოცონის“ წიგნი. აღმანახი იხსნება საქართველოს ალკ ცენტრალური კომიტეტის პირველი მდივნის ქ. პატიაშვილის წერილით, რომელიც პიონერების წმლისთავისადმია მიძღვნილი. დაბეჭდილია თქვენი საყვარელი მწერლებისა და ახალგაზრდა ავტორების მოთხრობები და ლექსები. გაეცნობით საზრიან ბავშვებს — ოთარს, გიგოს, ჯარჯისციცოს, ბუჟიას და სხვებს.

კარლო ტაბატაძე უკვდავება

ახალგაზრდა მწერლის კარლო ტაბატაძის ახალ წიგნში — „უკვდავება“

ორი მოთხრობაა: „უკვდავება“ და „გულთაზი, მოდელი და მეგობრები“. ორივე მოთხრობა „პიონერში“ გამოქვეყნდა. „უკვდავებამ“ „პიონერის“ კონკურსზე პრემია დაიმსახურა. ამ მოთხრობის დედააზრია წინაპართა პროფესიის სიყვარული, თანამედროვეობის წინაშე პასუხისმგებლობის გრძნობა. ვინც ტექნიკით არის გატაცებული, იგი სიამოვნებით წაიკითხავს მეორე მოთხრობასაც.

მუშა ლევანიძე

საქართველოს ლიტერატურულმა საზოგადოებრივობამ სიყვარულით აღნიშნა ქართველ პოეტთა ერთერთი საუკეთესო წარმომადგენლის მურმან ლევანიძის დაბადების 50 წლისთავი.

მურმან ლევანიძის პოეზია თანამედროვე ადამიანის კეთილშობილური სულიერი საშყაროს უტყუარი გამოხატულებაა. პოეტის ქეშმარიტი პატრიოტიზმით, მაღალი ჰუმანიზმით ამტკველებული ქმნილებანი სამი ათეული წელია მშობელი ერის გულის წმას ეხმიანებიან, ქართველი კაცის ერთგული თანამგზავრები არიან ლხინსა თუ გასაქირში. ამავე დროს მ. ლევანიძისთვის უცხოა ეროვნული შეზღუდულობა, ამიტომაც სცემენ სათანადო პატივს მის პოეზიას ჩვენი რესპუბლიკის ფარგლებს გარეთაც.

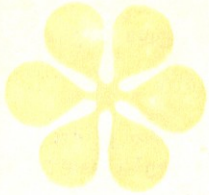
მ. ლევანიძემ ბრწყინვალედ თარგმნა რ. კიპლინგის, რ. ბერნსის, ძველ ეგვიპტური ლირიკის, იაპონური პოეზიის და რუსული კლასიკური პოეზიის ნიმუშები.

დიდი კვალი აქვს გატანილი მ. ლევანიძეს ქართულ საბავშვო მწერლობაში. მისი ლექსები, პოემები, მოთხრობები მოწარად მკითხველს წრდიან მამულის თავდავიწყებით მოყვარულ, სწავლისა და შრომის მოყვარე, მამაც, მართალ ადამიანად.

მარტო კალმით როდი იღწვის მ. ლევანიძე ბავშვებისათვის, პოეტის ბიოგრაფიას ამშვენებს გაუთ „ნორჩი ლენინელის“, უურნალების — „დილასა“ და „პიონერის“ რედაქციებში დაუცხრომელი მუშაობის პერიოდი. განსაკუთრებით ძვირფასია ის ამაგი, რაც ჩვენმა იუბილარმა უურნალ „პიონერს“ დასდო. ნიშანდობლივია, რომ მ. ლევანიძის ლექსი პირველად სწორედ „პიონერში“ დაისტამბა 1938 წელს. მას შემდეგაც პოეტის თითქმის ყველა საყმაწვილო ლექსი ამავე უურნალის ფურცლებიდან გაფრინდა მკითხველთა გულებსაკენ.

მურმან ლევანიძე ჩვეული ენთუზიაზმით ახლაც მხარში უდგას ჩვენი უურნალის რედაქციას, კვლავაც მხურვალედ მონაწილეობს მის შემოქმედებით საქმიანობაში.

უურნალ „პიონერის“ რედაქცია, სარედაქციო კოლეგია, ასეულ ათასობით ნორჩი მკითხველი სულითა და გულით ულოცავენ ძვირფას პოეტსა და მეგობარს მისი ცხოვრების შესანიშნავ თარიღს, უსურვებენ ჯანმრთელობას და მრავალუამიერ სიცოცხლეს.

ამანათი მეგობრებს

ყვარლის მე-3 საშუალო სკოლის პირველი რაზმის პიონერებს ხარკოვის მე-13 სკოლა-ინტერნატის მოსწავლეებთან აქვთ მეგობრობა დამყარებული. ყვარლებმა ხარკოველ თანატოლებს ამანათი გაუგზავნეს. ამანათში დიდი რუდუნებით ჩადეს კახური ქუდი, დოქი, პაწია ქვევრი, ქართული კაბა, ჩოხა-ახალუხი...

გაუფრთხილდით ზღარბს

თუკი საერთოდ არსებობენ უიღბლო ცხოველები, ერთ-ერთი მათგანი უთუოდ ზღარბია. ჭერ კიდევ ძველი რომაელები ნადირობდნენ მასზე — ეკლიან ტყავს მატყლის საჩეჩად იყენებდნენ. საქმე იქამდეც კი მივიდა, რომ სენატო იძულებული იყო შემოეღო კანონი, რომელიც ზღარბზე ნადირობას ზღუდავდა. შემდგომში მონადირეები ზღარბს ხორცისთვის კლავდნენ, ლონდონში, მაგალითად, „ზღარბის ბაზარიც“ კი არსებობდა.

ამჟამად ზღარბს სხვა მხრიდან ემუქრება საფრთხე. ჩირგვებისა და ცოცხალი

ღობების გაკაფვამ იგი უთავშესაფროდ დატოვა და ავტომობილების მსხვერპლი გახდა. მართალია, ზღარბი საკმაოდ ჩქარა დარბის და შეუძლია მანქანას მოერიდოს, მაგრამ, თავისდასაუბედუროდ, მას ჩვევად აქვს, „შტერს“, თუნდაც „მოტორიზებულს“, გულდაგულ შეეხას.

როგორც კი იგრძნობს, რომ მისკენ მანქანა მოქრის, ზღარბი უმაღვე გორგალად იქცევა, რათა შტერს „ხიშტომარჯვეული“ დახვდეს. ამიტომ, საფრანგეთის, ჰოლანდიისა და ბელგიის ბევრ გზაზე შეხვდებით ნიშნებს: „ფრთხილად, ზღარბებია!“

ბაბი — გუშაბი

ცნობილია, რომ ბაბი ჭკვიანი სულიერია. ჰოდა, აი ჰონკონგის საპოლიციო სასწავლებლის კურსანტებმა გადაწყვიტეს შეემოწმებინათ მისი „ნიჭიერება“: ყაზარმის შესასვლელთან ღამის საგუშაგოზე დააყენეს. ცლა განსაცვიფრებელი შედეგით დამთავრდა: სამი-ოთხი „გაკვეთილის“ მერე ბატმა შესანიშნავად აუღო ალღო თავის მოვალეობას — ყაზარმაში უცხოთ არავის არ უშვებდა. ხოლო როცა ახალი ფორმაც ჩააცვეს, ისე გაამაყდა, რომ კურსანტებსაც არ უშვებდა ყაზარმაში, თუ, რასაკვირვებელია, გვიან ბრუნდებოდნენ.

ხალმწერი თივა

იტალიელმა ქიმიკოსმა კარლო მაცანტიმ ხელოვნური თივის დამზადების ხერხი იპოვა. მისი აზრით, ეს თივა, რომელიც საკმლის ნარჩენებისა და ძველი ქალღმისაგან მზადდება, ჩვეულებრივ თივაზე უფრო მაწიერი და იაფია, შესანახადაც უფრო მოსახერხებელია.

თავმდაბალი თხუნელა

ბულგარეთის ძველი დედაქალაქის — ველიკი-ტირნოვის მახლობლად მდებარე მინდორში გლეხმა შენიშნა, რომ თხუნელას სოროში რაღაცის გროვა ბრწყინავდა. ეს, თურმე, ვერცხლის ფული იყო.

ტირნოვის არქეოლოგიური მუზეუმის საეციალისტებმა გათხარეს თხუნელას ზვრელი და იქ იპოვეს თიხის ქოთანის, რომელიც ჩვენს წელთაღრიცხვამდე IV საუკუნეში მოქირილი ვერცხლის ფულით იყო სავსე.

„მოდი თხუნელას სურათი გადავუღოთ. რომ მუზეუმის დამთავლიერებლებმა ნახონ, ვისი წყალობით ვიპოვეთ განძი“. — თქვეს არქეოლოგებმა. მაგრამ ეს სურვილი ვერ აისრულეს: თხუნელამ, ალბათ, თავმდაბლობის გამო, სასწრაფოდ გამოიცივლა ბინა...

მაგნიტის ერთ ბოლოს რკინის ღერძულას თუ მიაკრავ, ჩაღრმავებულ ადგილიდან ლითონის ნარჩენებს იოლად ამოწმენდ.

ლითონის ფურცელს გამოჭრის შემდეგ გვერდზე ნაწიბურები რჩება. დანისაგან გააკეთე ასეთი კბილჩაკეცილი ხელსაწყო და მისი საშუალებით ლითონის ფურცელს გვერდებს იოლად შემოუღობა.

როცა კედლის ან ჭერის შესაღებად კიბეზე დგახარ, ცალი ხელით

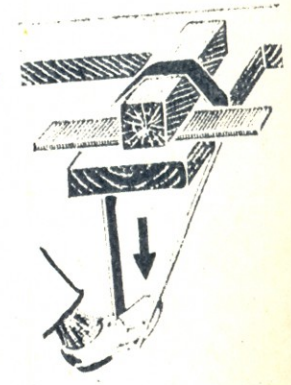
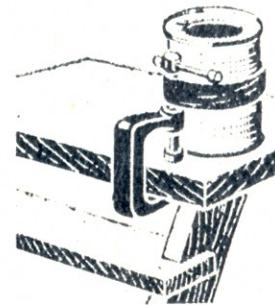
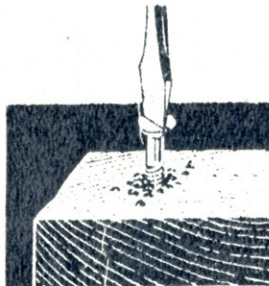
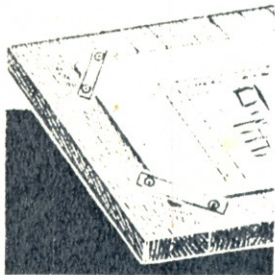
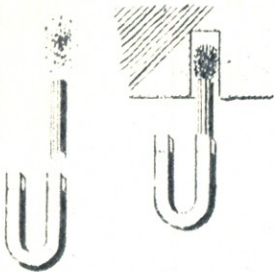
ღებვა და მეორეთი საღებავიანი ქილის დაჭერა ძალზე ძნელია. კიბის თავზე გააკეთე ასეთი უბრალო მოწყობილობა და ქილა მუშაობისას ხელს აღარ შეგიშლის.

მკვრივ მერქანში ჭანჭიკის ჩახრახნა ჭირს ხოლმე; ჭანჭიკს ირგვლივ საპნის ფხვნილი შემოუფრქვე და ჭანჭიკი ხეში გაცილებით იოლად ჩაიხრახნება.

ხაზვისას ვატმანის ქაღალდს კუთხეში ქინძისთავით ნახვრეტს ნუ გა-

უკეთებ, უმჯობესია იქნება თუ ქაღალდს ასე დაამაგრებ.

ასეთი ქამარი კი ძალიან გაგვიადვილებს საღებავსა და საშუალოს.

საინჟინერო უკუთხე

რა იყო...

...მეტრამდე და კილომეტრამდე. „გაიხედო, — გახარებული ეუბნებოდა გზად მიმავალი ციმბირელი გლეხკაცი თანამგზავს, — სოფლამდე მხოლოდ ერთი „ბუკა“ დაგვრჩა“. „ბუკა“ იმ არემარეში სიგრძის საზომი იყო და იმ მანძილს ნიშნავდა, საიდანაც შეიძლებოდა ხარის ორივე რქის გარჩევა. თანამგზავმა იკვნიულად გაიქნია თავი — იგი ბეცი გახლდათ.

ძველ დროს სხვა ხალხებიც ასევე პოეტურად განსაზღვრავდნენ მანძილს. იაპონელები მას „ცხენის ფეხსაცმელით“ ზომავდნენ. იაპონიაში ცხენს, დაჭედვის ნაცვლად, ფლოკებზე ჩაღის თავისებურ ღანჩას ამოაკრავდნენ ხოლმე. ღანჩა გაცვდა? — მაშასადამე, თქვენ ერ-

თი „ცხენის ფეხსაცმელით“ შეგიშოკლდათ გზა.

ბალტიის, მეზღვაურები ამბობდნენ, ნაპირამდე ამდენი და ამდენი ჩიბუხის სავალი დარჩაო — მათთვის სიგრძის საზომი იყო ის მანძილი, რომელსაც წყნარ ამინდში გაივლის გემი, სანამ ჩიბუხი ანთია.

სიგრძე იზომებოდა წურთითა და საყენით, ფუტით, დუიშით და იარდით. იარდის ზომის ნიმუშად აღებული იყო მანძილი ინგლისის მეფე ჰენრიხ პირველის ცხვირიდან მისი გაჭიმული ხელის შუა თითის ბოლომდე. ეს ზომა 1101 წელს აი-

ღეს. მეფე ედუარდ მეორემ დააზუსტა დუიშისა და ფუტის სიგრძე. დუიში უდრიდა ქერის თავთავის შუა ნაწილიდან ამოცლილი სამი მარცვ-

ლის სიგრძეს, ფუტი კი — კვირადილით წირვიდან გამოსული 16 კაციის ტერფის სიგრძეს.

...შანძრამდე. ფანქრის უძველესი წინაპარია ნახშირის ნატები. სხვათა შორის ფანქრის რუსული სახელწოდება — „კარანდაში“, ეტუობა, თურქული სიტყვებისაგან არის წარმოშობილი: „ყარა“ — შავი, „ტაშ“

— ქვა. შემდგომში ფანქრად იყენებდნენ ტყვიის ჩხირს, ფიქალს. ასე იყო მანამ, სანამ გრაფიტს აღმოაჩენდნენ და ხის ჩხირში მის მოთავსებას ისწავლიდნენ. ეს მოხდა XVI საუკუნის მეორე ნახევარში.

„იუნი ტენიკი“.

საინჟინერო უკუთხე

1972 წელს დაგეგმილი მასალების სამიხეობელი

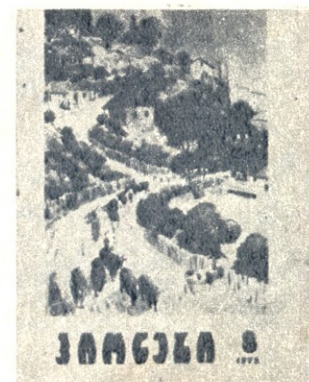
პ რ ო ზ ა

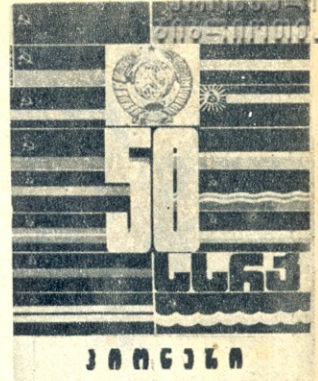
- მერაბიშვილი ე. — მატარებლები დასავლეთისაკენ მიდიან. № 1, 2, 3.
- აბუ-ზაპარ ახმედ ხანი — ქურთუმი. № 1.
- ტაბატაძე ა. — შეხვედრა. № 2.
- ხიპაინ დინაშაძე — მადრონიო № 2.
- ბუთხუზი ბ. — განუღებელი კოცონი.
- პრილაშაძე მ. — შემთხვევა სოკოლნიკში. № 8., ახალი წლის საღამოს. № 12.
- ტაბატაძე ა. — ფრესკა. № 8, 4, 5.
- დემურხანაშვილი ს. — ჩემი ძმა. № 5.
- ბაჭელაშვილი ზ. — ხუთი თითი. № 6.
- პატურაშვილი თ. — იგავ-არაკები. № 8.
- გოგოლაშვილი ვ. — უკვადების წყაროსთვალი. № 7, 8.
- აფსაზაძე ნ. — დაე ინათოს! № 7.
- ბ. სკოპროდია. — იგავები № 8.
- ჩიკურიშვილი ვ. — ობლის კვერთხი. № 9, 10, 11.
- გილაშვილი მ. — სკოლის ჭიშკართან (პიესა). № 9.
- ზაქარია რ. — საჩუქარი. № 9.
- ხაჩაშვილი ბ. — პატარა მხახიობები. № 10.
- აბთაბაძე რ. — თეთრი ხომალდი (ნაწევები) № 10.
- სოლომონი ი. — სად ვიყავი აქამდე. № 11.
- პეტეში უ. — პაპა. № 11.
- ვადაშვილი დ. — ექვსსახევი № 2. შუქი № 11.
- ნაპაშვილი ნ. — არიშკა (მოთხრობა) № 12.
- ლუკაშვილი დ. — მოძმეთა გვერდით (მოთხრობა). № 12.

პ ო ე ზ ი ა

- ლეზანიძე მ. — დედაბრის ქისა. № 1.
- აბულაშვილი ა. — ისევ მოგვიხვალ. № 2.
- ჩხიპაძე ვ. — ტყე; ბებიაჩემი. № 2. ახალი ლექსები. № 5.
- მუხამედჯან რ. — ჰიმნი თავისუფლების არმიას. № 2.

- მიძაძე მ. — რა გაზაფხული იცის. № 8.
- პაპანიძე ვ. — რა მთა-ბარი გვექონია. ნადირობა. № 8. თხუ-ნელა. № 8.
- შაბათაშვილი ნ. — არ მავიწყდება. № 8.
- შერაზაღიშვილი ზ. — ორი სიმღერა; სული გამომიდგრება; უსათაურო. № 8.
- ივანეშვილი დ. — გაზაფხულის ჰანგები და ფერადები. № 4. მარალი გზებით. № 5.
- პრილაშაძე მ. — ახალი წლის საღამოს (ნაწევები მოთხრობი-დან) № 12.
- ალხაზიშვილი ბ. — ახალი ლექსები. № 4.
- ფოცხიშვილი მ. — პიონერული ფიცი. № 5.
- ჩხეტიანი მ. — ახალი ლექსები. № 5.
- პიჭინაძე ბ. — ახალი ლექსები. № 6.
- ქნაძე ვ. — გმირები. № 6.
- მეზურიშვილი ბ. — ქუთაისი; სამთავისი. № 7.
- ბურბანიძე ა. — ქართული მიწა! უცხო მგზავრი გურიაში; გა-ზაფხულის წვიმა. № 7. რწმენა. № 12.
- ბაქიშვილი თ. — ტყე; გახსენება. № 8.
- ნარსია ნ. — ომის დროინდელი სურათი. № 8.
- კლდიაშვილი ბ. — გვიხმობენ ზარები. № 9.
- გორგანალი ვ. — დათუნა ბოსტაშვილი. № 9.
- მიმეშვილი მ. — კაფიაობა; სამშობლოს განთიადი. № 10.
- გიგაური ბ. — ბალადა ერთი ბიჭისა. № 10.
- შუბლაძე შ. — ახალი ლექსები. № 11.
- შამგინანი ს. — კარგნი ხარო; ჩანჩქერი; ბიჭი. № 11.
- ბურბანიძე ა. — რწმენა. (ლექსი) № 12.
- აბაშიძე ბ. — უკრაინაში. (ლექსი) № 12.
- მარბანიძე რ. — ბაქოში, სტუმრად. № 12.
- აბაშიძე ი. — სამშობლო. (ლექსი) № 12.
- მარიჯანი — ჩვენი კვეყანა. (ლექსი) № 12.
- ბრიშაშვილი ი. — თბილისი, ბაქო, ერევანი. (ლექსი) № 12.
- მირცხუაშვილი ა. — ლაღლი საქართველოს (ლექსი) № 12.

პიონერული ცხოვრება

- მგელაძე ნ. — წმინდა სათავე. № 1. პიონერული დიდების წიგნი. № 5.
- სახვამძე ე. ნანას ვარსკვლავი. № 8; მეგობრობის სხივები. № 12.
- შაფერაძე ს. — დიდი ზეიმის წინ. № 4.
- ლაშაშვილი ზ. — პიონერული ფოლადი. № 5.
- შაილაშვილი ნ. — დაუფიქრარი წლები. № 5.
- ახლანიძე პ. — ეს იყო წინათ, ეს იყო ახლანა. № 5.
- გოგიტაშვილი ვ. — წითელწყაროელი კვლამაძიებლები. № 5.
- ცაბცაძე ვ. — არ დაიდარდო დედა! № 5. ცხოვრების დაუფიქრარი ფურცელი № 8.
- გომგოლაშვილი ი. — იგონებენ ვეტერანები. № 5.
- ხარბიანი ვ. — რომ იყვავილოს სამშობლოს ზვრებმა. № 8.
- ორბელი ზ. — ესთეტიკური აღზრდის კერა. № 9.
- შენი პიონერული ნიშანი. № 9.

წერილები, მოგონებები, რეპორტაჟები, ინტერვიუ, სკორტი

- კარბაღაშვილი ა. — გენოხი და დაბნეულობა. № 1; ენგურბესზე მეოცნებე. № 4; ეპიზოდი ედისონის ბავშვობიდან. № 11.
- მგელიაშვილი თ. — ახეთია დედამიწის ქერქი. № 2.
- ხიდაშვილი ვ. — განთქმული ფალავანი დავით ხიზაშვილი. № 2; ნესტორ ესებუა. № 11. კულა გლანდელი № 7.
- მანიანი ვ. — „ოქროს საწმისით“ ლეგენდების კვლავიკვალ. № 8.
- რიბაგინიძე რ. — აღზარდე მეგობარი № 2, 8.
- ჯანდიერი ი. — იუალოთს აკადემია. № 4; ნეკრესის მონასტერი. № 8.
- ლალიძე ნ. — სახელოვანი იუბილე. № 5.
- ფოთოლაშვილი ვლ. — ბიდროლოგიური დავიკრებანი. № 6.

- მარინაშვილი მ. — ტურისტული ბილიკებით. № 7. გიგოზებდა მეგობრობის კოცონი. № 11.
- ლოლაშვილი ი. „ცოცხალი ვერცხლი“ პატრულებს ელოდება. № 7.
- დოკაშვილი ა. — სიმხნევის წყარო. № 8.
- ჩირიკაშვილი ი. — გენიალური ცხოველები. № 8.
- სხირტლაძე ს. — ცოდნის წყარო. № 8.
- ბუნიაშვილი ვ. — კოტე მარჯანიშვილი. № 10.
- გოგალაშვილი დ. — აილამას ძირას. № 10.
- სირაძე ვ. — დიდ მშურ ოჯახში. № 12.

ჩვენი განყოფილებები

- ახალი წიგნები — № 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.
- გამოგადგები — № 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.
- სკორტი — № 1, 2, 3, 4, 8, 10, 11, 12.
- ცხრაკლიტული — № 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.
- ქადონური სარკე — № 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.
- საინტერესო თემაზე — № 2, 3, 4, 6, 11.
- ბუნების კარი — № 7, 9, 10, 11.
- თამაშობები — № 6, 9.
- იუმორი — № 2, 6, 7, 8, 9.
- მოსწავლეთა შემოქმედება — № 1, 3, 6, 9, 12.

საბჭოთა კავშირის ჩემი სამშობლო

- დაღესტნის ახსრ — № 1.
- ჩვენთან სტუმრად არის ბელორუსიის ხსრ საბავშვო ჟურნალი „ბიაროჟკა“. № 4.
- ჩვენთან სტუმრად არის უზბეკეთის ხსრ საბავშვო ჟურნალი „გულხანი“. № 7.
- ჩვენთან სტუმრად არის ტაჯიკეთის ხსრ საბავშვო ჟურნალი „კოცონი“. № 9.

გარეკანის პირველი გვერდის მხატვრობა ეკუთვნის თანავი სახსონაძეს.

მთავარი რედაქტორი ბაბუღია შალია.

სარედაქციო კოლეგია: შოთა ბაბუღია, ნოდარ გუგუშვილი, შოთა დვალაძე, სკრბო კლდიაშვილი, მუხამან ლეგანიძე, ზურაბ ლაშაშვილი (პ/მგ. მდივანი), მარიჯანი, თანავი სახსონაძე, გაიოზ ფოცხიშვილი (მხატვარი-რედაქტორი).

ჩვენი მისამართი: თბილისი, ლენინის ქ. № 14. ტელეფონები: რედაქციის — 93-97-08 93-31-81 პ/მგ. მდივნის 93-97-08 93-53-05 განყოფილებების — 93-97-02 93-97-01

საქ. კვ ცვ-ის გამომცემლობის სტამბა თბილისი ლენინის ქ. № 14. «ПИОНЕРИ», на грузинском языке. Издательство ЦК КП Грузии Типография изд-ва ЦК КП Грузии. Тбилиси, ул. Ленина № 14. გადაცემა ასაწყობად 19/X-72 წ. ხელმოწერილია დისაბეჭდად 8/XII-72 წ. ქალაქის ფორმატი 60x90¹/₈. ფინიკური ნომერი ფურცელი 4, საბარეცხო-სავაჭროცენლო თაბანი 4,19. შეკვ. № 3460 ტირ. 129.100. უფ 02063.

უბანი 20 კაპიტი

რედაქციაში შემოსული მასალები ავტორებს არ უბრუნდებათ.

თბილისში მცხოვრებ ავტორებს პასუხი წერილობით არ ეგნობებათ.

„მერცხალსა“ და „არაგვს“ შორის ფეხბურთის მატჩის დასასრული მეორე ტაიმის უკანასკნელ წუთებამდე გაურკვეველი რჩებოდა. ანგარიში იყო 1:1. „მერცხალს“ რაღაც არ უნდა დაჯდომოდა, მატჩის მოგება სურდა. მსაჯის საფინალო სასტვენის ხმამდე ოცდაათი წუთით ადრე ამ გუნდის ფეხ-

ბურთელებმა ძლიერი გარღვევა განახორციელეს. ნახატზე ხედავთ, თუ როგორ იყვნენ „მერცხლის“ მოთამაშენი მინდორზე განლაგებულნი. „მერცხლის“ გუნდი ძირითადი შემადგენლობით თამაშობდა — პირველი ნომრიდან დაწყებული მეთერთმეტე ნომრამდე, სათადარიგო მოთამაშე-

თა გარეშე. გადაწყვეტი გოლი მეშვიდე ნომრმა გაიტანა. იქნებ გვიჩვენოთ, როგორი წრედით არის აღნიშნული ეს მოთამაშე ამ ნახატზე, თუკი ცნობილია, რომ ნომრების ჯამი ყოველ სწორ ხაზზე ცამეტს უდრის? რა ადგილას იყო „მერცხლის“ ყოველი მოთამაშე ამ დაძაბულ მომენტში?

მარადევი

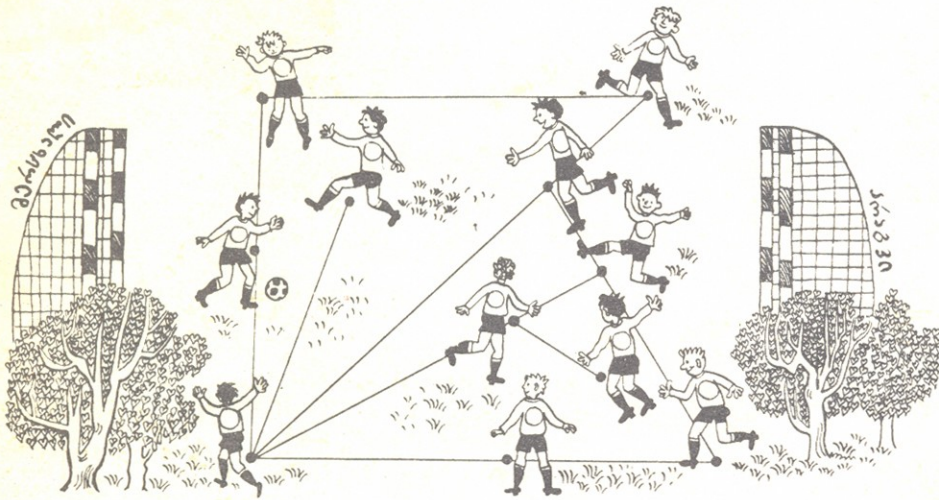
I

პირველად გამოსაცნობი სახელი ძნელი როდია, იარაღია გრძელტარა, რომელსაც ხელით ტყორცნიან. — ის ბგერა თავში გადასვი, რიგით მეორე რომ არი, ანბანის წინა ბგერით კი შეცვალე ბოლო ხმოვანი. — მარადი თოვლის გვირგვინით, აღმასივით რომ ელვარებს, ჯავარად ამოსდგომია სევანეთის ამაყ მწვერვალებს.

II

დგას ჯმუხი და ფეხვამარია, ვერ აშინებს გრივალი, იგი ხეთა მეუფეა, მეხთან შეურიგალი. — შარადისთვის მისი ბოლო ხმოვნის შეცვლა გვიხდება. სადღვებელში რაღა რჩება, კარაქი რომ იხდება? ორივეს რომ შეაერთებ, უკვე პასუხს მოველი, — პარკოსანი მცენარეა, მაგრამ, აბა, რომელი?

შ. აშირანაშვილი.

ბამოცანები

1.

მე მსუბუქი, ლალი ფრთებით ბედმა სად არ მატარაო. სადაც გავჩნდი, ქულს მიხდოდა მე დიდი და პატარაო.

2.

მე უცეცხლოდ ავენთებო. ვწვი მთად და ბარადა. დავციმციმებ ყმაწვილების გულის გასახარადა.

ვერ ჩამაქრო, თუმცა წვიმა წამოვიდა ღვარადა.

3.

ერთი ხიდი გაღებულა ზღვიდან ზღვამდე, მთიდან მთამდე. ზედ რომ ძაფი გააწვდინო, მთელი წელი უნდა რთავდე; ფერადოა, დიდებულნი, ჩვენც ვიცით და შენც გახსოვდეს: ხილია და ზედ ვერავინ ვერ გაივლის ვერასოდეს.

ბ. ბალოვანი.

ვინ გამოიცნობს?

თქვენს წინ ათი ლიმონათის ბოთლი დგას. ეტიკეტებზე რიცხვები წერია. აიღეთ სამი რგოლი და ესროლეთ. აბა, რომელი თქვენგანი ჩამოაცვამს ისე, რომ ბოთ-

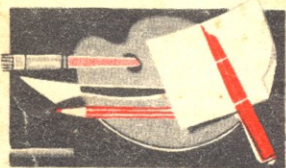

ლებზე აღნიშნული რიცხვების ჯამი 50 გამოვიდეს?

პასუხი № 11
მოთავესავე
პროსკოროდზე

- უგეულად: 1. პამირი; 4. კურჩატოვი; 5. ინგოროყვა; 6. გაღერეა; 7. ფანდური; 8. თხა; 9. ენა; 13. ნილოსი; 16. წიგნი.
თარაზულად: 2. ჩაი; 3. ლიქიორი; 4. კუბიშევი; 10. ახმეტა; 11. როდინი; 12. ინდონეზია; 14. თბილისი; 15. ოსი; 17. თავი.

აბთოკოტრატი.
მარინე სოლოტაძე. ქ. ლენინგრადი, 81-ე
საშუალო სკოლა, II კლასი.

მეგობრები. პიპი ნონიაშვილი.
თბილისის გახანგრძლივებული
დღის სკოლა II კლასი.

6107/16

ИНДЕКС 76157

ქართული
ბიბლიოთეკა

ქართული
ბიბლიოთეკა
სკოლა, II კლასი.